

Tapahtumakäsikirjoituksen tärkeys – Case Patria

Laura Malkki



Tekijä(t) Laura Malkki	
Koulutusohjelma Johdon assistenttityön ja kielten koulutusohjelma	
Raportin/Opinnäytetyön nimi Tapahtumakäsikirjoituksen tärkeys – Case Patria	Sivu- ja liitesivumäärä 34 + 4
<p>Tämä opinnäytetyö tutki tapahtumakäsikirjoituksen tärkeyttä tapahtuman onnistumisen kannalta. Tutkimus toteutettiin toimeksiantona Patria Oyj:lle. Tutkimus rajautui Patrian sisäiseen tapahtumaan sekä sen tapahtumakäsikirjoitukseen.</p> <p>Tutkimuksessa lähdettiin analysoimaan Patrian tapahtuman onnistumista, ja siihen tehdyn tapahtumakäsikirjoituksen roolia tapahtumassa. Opinnäytetyön tekeminen aloitettiin heti Patrian tapahtuman jälkeen helmikuussa 2019, ja se valmistui saman vuoden lokakuussa.</p> <p>Viitekehyksenä tutkimuksessa käytettiin erilaisia tapahtuma-alaan liittyviä kirjoja sekä verkkolähteitä. Käytetty kirjallisuus oli sekä kansainvälistä että kotimaista kirjallisuutta.</p> <p>Tutkimusmenetelmä oli kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Empiiristä tietoa hankittiin laadullisille tutkimukselle tyypillisillä tiedonkeruumenetelmillä (haastattelu ja havainnointi). Haastatteluissa haastateltiin kahta Patrian tapahtuman järjestämiseen osallistunutta työntekijää; toinen heistä työskentelee Patrialla, toinen Patrian palkkaamassa tapahtuma-alan yrityksessä. Tutkimuksen tuloksia analysoitiin käyttämällä aineistolähtöistä sisällönanalyysia.</p> <p>Tutkimuksen tuloksena oli, että tapahtumakäsikirjoitus tuki hyvin Patrian tapahtuman onnistumista. Tapahtumakäsikirjoituksella oli suuri rooli tapahtuman suunnittelussa, mikä johti siihen, että Patrian tapahtuma sujui mutkattomasti ja ongelmitta.</p>	
Asiasanat Tapahtuma, käsikirjoitus, Patria	

Sisällysluettelo

1	Johdanto	1
1.1	Tavoite, menetelmä ja tietoperusta	2
1.2	Kohdeorganisaatio Patria.....	3
1.3	Patrian strategiapäivä & työn merkitys Patrialle.....	4
2	Tapahtumajärjestäminen.....	6
2.1	Onnistunut tapahtuma.....	6
2.2	Tapahtumakäsikirjoitus	8
2.3	Strategiapäivän tapahtumakäsikirjoitus	9
3	Tutkimusmenetelmät	11
3.1	Menetelmät.....	11
3.2	Haastattelu.....	11
3.2.1	Puolistrukturoitu haastattelu	12
3.3	Havainnointi	12
4	Haastattelut.....	14
4.1	Anne Taipale.....	14
4.2	Birgitta Selonen.....	18
5	Tulokset	22
5.1	Litterointi	22
5.2	Aineistolähtöinen sisällönanalyysi	23
5.2.1	Redusointi.....	23
5.2.2	Klusterointi	24
5.2.3	Abstrahointi.....	24
5.3	Aineistolähtöisen sisällönanalyysin soveltaminen tutkimukseeni	25
5.4	Analyysin ja havainnoinnin tulokset.....	27
6	Pohdinta.....	31
6.1	Arviointi.....	33
	Lähteet	35
	Liitteet.....	37

1 Johdanto

Tapahtumissa on tärkeää olla aikataulu, joka toimii tapahtuman selkärankana. On tiedettävä, mitä tapahtuu seuraavaksi, ja missä järjestyksessä, jotta tapahtuma etenee sujuvasti ja mahdollistaa osallistujille positiivisesti mieleenpainuvan tapahtuman. Mutta onko käsikirjoitus, joka on huomattavasti yksityiskohtaisempi ja vaatii enemmän töitä, tarpeellinen vai riittääkö tapahtuman onnistumiseen ja aikataulussa pysymiseen vain ohjelmarunko?

Olin työharjoittelussa Patrialla strategiapäivän aikana, ja näin ollen pääsin osallistumaan kyseisen tapahtuman järjestämiseen. Ennen tapahtumapäivää minulle lähetettiin strategiapäivän tapahtumakäsikirjoitus. Minua alkoi heti kiinnostaa, kuinka tapahtuma oikeasti sujuu käsikirjoituksen mukaan, mitä kaikkea sen suunnitteluvaiheessa oli otettu huomioon, ja kuinka paljon käsikirjoitus vaikuttaisi tapahtuman onnistumiseen tai epäonnistumiseen. Onko käsikirjoitus pakollinen tai tarpeellinen tapahtumalle, vai voiko tapahtuma olla onnistunut ilman sitä?

Patrian strategiapäivä on järjestetty vain muutaman vuoden ajan, joten tapahtuma on vielä suhteellisen uusi. Joka vuosi sitä kehitellään ja muokataan erilaiseksi etsien parasta toteutustapaa. Joka vuosi tapahtuma on ollut erilainen, mutta yksi asia on pysynyt samana; tapahtumakäsikirjoitus. Yhden asian pysyessä samana kaikkein muutoksien keskellä halusin lähteä tutkimaan, mikä tapahtumakäsikirjoituksesta tekee niin hyödyllisen, että se on joka vuosi tehty tukemaan tapahtuman toteutusta.

Tapahtumajärjestämistä käsittelevissä kirjoissa käsitellään tapahtumakäsikirjoituksia mutta yleensä ohimennen, hyvin lyhyillä kappaleilla. Se on osa syy miksi valitsin kyseisen aiheen. Aihetta ei kauheasti käsitellä itsessään, joten mielenkiintoni heräsi ja halusin saada tietää aiheesta enemmän ja enemmän. Tämä myös herätti mielenkiintoni; miksi asia on näin? Nykypäivänä tuntuu, että ihmiset odottavat asioilta enemmän ja enemmän. Saman voi sanoa koskevan myös tapahtumia. Osallistujat odottavat enemmän ja enemmän tapahtumilta, elämysten odotetaan jatkuvasti vievän heiltä jalat alta. Jos edellisenä vuonna on tehty jotain henkeäsalpaavaa, tietenkin odotetaan, että se lyödään laudalta tämän vuoden tapahtumassa. Mutta tämä ei rajoitu vain osallistujiin. Vielä tarkemmin tämä näkyy tapahtumajärjestäjissä. ”Lopeta selittely ja ala luoda tunteita ja elämyksiä”. (Juho Hiidenmaa, 2016). Hiidenmaa kirjoitti kyseisen lauseen blogikirjoituksessaan, jossa hän käsitteli tapahtumien elämyksellisyyttä. Järjestäjät haluavat jäädä asiakkaidensa mieleen jatkuvasti kehittämällä uutta sekä keskittymällä elämysten luomiseen. Tapahtumien elämyksellisyyttä ja ainutlaatuisuutta kommentoivat myös Richards, Marques & Mein: ”If

the output of the design process is the unique experience desired by consumers, this also suggests that the design of each event, or event programme, also needs to think about uniqueness.” (Richards, Marques & Mein 2015, 14).

Tämän kaiken saavuttamiseksi on tehtävä tapahtumalle tarkat raamit. Kuinka voidaan odottaa tapahtumaan osallistujan nauttivan elämyksestään, jos tapahtuman juontaja on myöhässä. Entäpä jos lavalle astuessa huomataankin, että puolilta puhujista puuttuu mikrofoni ja ainoat sillä hetkellä vapaat löytyvät tapahtumapaikan toisesta päästä, ja niitä lähdetään hakemaan? Jos tapahtumalta puuttuu selkäranka, ja kaiken annetaan sujua omalla painollaan omana aikanaan, ei voi odottaa sujuvaa ja saumatonta tapahtumien kulua, joka takaa osallistujille mahdollisuuden nauttia olostaan tapahtumassa. Omasta mielestäni onkin ihmeellisestä, että vaikka kuinka puhutaan ja painostetaan elämyksellisyyttä tapahtumien keskuudessa, ei ole tehty tutkimusta tapahtumakäsikirjoituksiin, jotka ovat suuri osa tapahtuman suunnittelua ja toteutumista. Tämä oli vahvasti se syy, miksi lähdin tutkimaan kyseistä aihetta.

1.1 Tavoite, menetelmä ja tietoperusta

Opinnäytetyöni tavoitteena oli lähteä selvittämään, mitä kaikkea toimintaa tapahtuman aikana tapahtumakäsikirjoitus tuki. Rajaukseni tutkimuksessani on Patrian tapahtuma ja sen tapahtumakäsikirjoitus. Helpompaa oli lähteä etenemään tutkimusongelmani konkreettisen esimerkin kautta kuin lähteä pohtimana tapahtumakäsikirjoituksia yleisesti. Saadesani selville miten tapahtumakäsikirjoitus tuki Patrian tapahtumaa, ja mitä hyötyjä se toi tullessaan tapahtuman toteutumiselle, voidaan näitä tuloksia halutessaan lähteä soveltaamaan myös muihin tapahtumiin.

Patrian tapahtumakäsikirjoituksessa lähdin tutkimaan, mitä kaikkia asioita siinä oli otettu huomioon ja mitä olisi jätetty huomiotta. Tutkin myös, mitä hyötyä siitä oli tapahtuman onnistumiselle. Valitsin tutkimukseni menetelmäksi kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimusmenetelmän. Tutkimusongelmaani viitaten se oli paljon viisaampi vaihtoehto kuin kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimusmenetelmä.

”Tavoitteena on tutkittavan ilmiön kuvaaminen, ymmärtäminen ja tulkinnan antaminen”. (Kananen, 2014, 18). Jorma Kananen kuvasi kyseisellä lauseella laadullista tutkimusta. Kvalitatiivisen tutkimuksen avulla on tarkoitus saada kuvauksellisia tuloksia numeraalisten tulosten sijaan. Kun kvantitatiivisella eli määrällisellä tutkimuksella lähdetään etsimään

vastauksia turvautumalla tilastoihin ja lukuihin, kvalitatiivisella tutkimuksella lähdetään etsimään vastauksia ilman minkäänlaisia yleistyksiä. ”Laadullinen tutkimus käyttää sanoja ja lauseita, kun taas määrällinen tutkimus perustuu lukuihin (Kananen 2014, 18).

Kananen (2014, 16-17) kertoo kirjassaan millaisiin tilanteisiin kvalitatiivinen tutkimus soveltuu parhaiten ja kaksi näistä listatuista asioista sopivat tutkimukseeni erittäin hyvin:

1. Ilmiöstä ei ole tietoa, teorioita, tutkimusta.
2. Halutaan saada ilmiöstä syvälinen näkemys.

Tapahtumajärjestämiseen löytyy tietoa yllin kyllin, mutta suoranaista tietoa ja teoriaa tapahtumakäsikirjoituksista on hyvin niukasti. Halusin saada tapahtumakäsikirjoituksista syvemmän näkemyksen, kuin mitä tapahtumajärjestämisen teoriaa käsittelevistä kirjoista löytyy.

Tutkimukseeni sopii myös Kananen kuvas kvalitatiivisen tutkimuksen induktiivisuudesta sekä siihen liittyvästä deduktiosta. Näillä hän tarkoittaa laadullisen tutkimuksen tulosten hankkimisprosessia missä ”edetään yksittäisistä havainnoinnista tuloksiin.” (Kananen 2014, 20). Deduktiolla hän taas viittaa tulosten olevan päätettävissä niin sanotun maalaisjärjen avulla, ei jonkin valmiiksi olevan teorian pohjalta. Kananen antaa seuraavan esimerkin deduktiosta kirjassaan: ”Tradenomin tutkinto pitää sisällään kirjanpidon ja verotuksen opinnot. Anne on suorittanut tradenomitutkinnon, joten hän pystyy tekemään yrityksen kirjanpidon.”

Tätä ajatustapaa voimme myös soveltaa esimerkiksi Patrian Strategiapäiviin: ”Patrian strategiapäiville on aina laadittu tapahtumakirjoitus. Strategiapäivät ovat kaikki onnistuneet erittäin hyvin, joten tapahtumakäsikirjoituksista on ollut tapahtumalle paljon hyötyä.”

1.2 Kohdeorganisaatio Patria

Patria on turvallisuus-, ilmailu- ja puolustusalaalla toimiva yritys. Patria tuottaa kyseisille aloille tukipalveluita sekä teknologiaratkaisuja. Yrityksen omistaa Suomen valtio (50.1 %), sekä norjalainen Kongsberg Defence & Aerospace AS (49,9 %). Patria puolestaan omistaa 50 % norjalaisesta Nammosta. Patrian toiminta jakautuu seuraaviin liiketoimintayksiköihin Patria Aviation, Patria Aerostructures, Patria ISP (International Support Partnerships), Patria Land ja Patria Systems. Jokaisella liiketoimintayksiköllä on oma johtoryhmänsä.

Toimipisteitä Patrialla on ympäri Suomea, sekä ulkomailla muun muassa Norjassa, Ruotsissa, Espanjassa ja Belgiassa.

Patrian missiona on ”olla asiakkailleen tae toimintavarmuudesta”, missioon pohjautuu myös Patrian asiakaslupaus ”When if is not an option”. Patrian visiona on ”olla #1 kumppani kriittisissä toiminnoissa”, visio tiivistää Patrian toiminnan tavoitteet (Patria 2017).

Vuonna 2018 Patrian liikevaihto oli 476,1 miljoonaa euroa, sekä keskimääräisesti samana vuonna Patrian henkilöstöön kuului 2 791 henkilöä.

1.3 Patrian strategiapäivä & työn merkitys Patrialle

Patrian strategiapäivät saivat alkunsa kolme vuotta sitten, sen aikaisen toimitusjohtaja Olli Isotalon ideasta selkeyttää Patrian strategiaa.

Kerran vuodessa Patrialla järjestetään johtotasolle strategiapäivä. Strategiapäivän aikana käydään läpi yrityksen strategiaa sekä viimeisen vuoden aikana tapahtuneita muutoksia. Tänä vuonna strategiapäivä oli kaksipäiväinen, ja se järjestettiin Vantaalla Hilton Helsinki Airportissa. Tapahtuman aikana liiketoimintajohtajat kertoivat omien yksheidensä strategiasta sekä liiketoimien saavutuksista ja kohokohdista kuluneen vuoden aikana.

Joka vuosi strategiapäivällä on ollut oma teemansa. Ensimmäisen strategiapäivän tavoitteena oli muun muassa Patrian uuden strategian, päivitetyn mission ja uuden vision lanseeraus, antaa työntekijöille työkalut strategian viestimiseen ja antaa tavoitteista ja suunnasta yhteinen ymmärrys työntekijöille. Vuonna 2018 teemana oli digitalisaatio, ja strategiapäivän tavoitteena oli ymmärryksen ja yhteisten tavoitteiden syventäminen. Tämän vuoden strategiapäivän teemana oli kansainvälistyminen ja johtaminen. Patria laajentaa jatkuvasti toimintaansa kansainvälisille markkinoille. Strategiapäivässä kuultiin Patrian omistamien ulkomaalaisten yhtiöiden ja yhteistyökumppaneiden, muun muassa norjalaisen Nammon, toiminnasta sekä heidän saavutuksistaan ulkomaanmarkkinoilla muun muassa heidän saavutuksistaan Yhdysvaltojen markkinoilla. Ulkomaalaisten yhtiöiden strategioiden lisäksi myös Patrian suomalaisten tytäryhtiöiden liiketoimintajohtajat kertoivat oman liiketoimintansa strategiasta ja viimeisten vuosien saavutuksista.

Valitsin kyseisen aiheen opinnäytetyökseni, koska uskon siitä olevan myös hyötyä Patrialle, tuloksista riippumatta. Jos tulee selväksi, että tapahtumakäsikirjoituksesta oli hyötyä

tapahtuman onnistumiselle, se on Patrialle viittaus siihen, että kyseiselle tapahtumalle kannattaa jatkossa myös rakentaa käsikirjoitus. Jos selviää, että käsikirjoituksella ei ollut tekemistä strategiapäivän onnistumisessa, voidaan Patrialla jatkossa pohtia, onko näin laajan käsikirjoituksen tekeminen kannattavaa tapahtuman kannalta, ja voitaisiinko siihen käytetyt resurssit suunnata johonkin muuhun.

2 Tapahtumajärjestäminen

2.1 Onnistunut tapahtuma

Tapahtuman onnistumista voidaan mitata monella eri tavalla, riippuen siitä, mikä tapahtuman tarkoitus on ollut. Jos tapahtuman on tarkoitus tuoda uusia asiakkaita yritykselle, voidaan tapahtuman onnistumista mitata uusien asiakkaiden määrällä.

Johanna Catani (2017, 131) on asettanut tapahtuman onnistumiselle pikatestin, minkä avulla voidaan jo tapahtuma aikana pohtia sen onnistumista. Pikatestissä tulee miettiä vastausta kolmeen kysymykseen: tulivatko kaikki kutsutut vieraat paikalle, viihtyivätkö vieraat hyvin keskenään tapahtumassa ja viimeisenä, kuinka tapahtuman käytännönjärjestelyt sujuivat.

Catanin pikatestin kohdista, voimme parhaiten lähteä tutkimaan tapahtumakäsikirjoituksen linkkiä tapahtuman onnistumiseen viimeisen kohdan kautta; kuinka tapahtuman käytännönjärjestelyt sujuivat. Tapahtumakäsikirjoitukseen on kirjattu ylös, mitä valmisteluja mikäkin ohjelmakohta sisältää, sekä milloin niiden pitäisi olla jo tehtynä.

Jos tapahtuman käytännönjärjestelyissä on ongelmia, se välittyy myös tapahtuman osallistujille. Jos jokin asiakohta on jäänyt tekemättä, esimerkiksi puhujan mikittäminen on jäänyt välistä, aiheutuu ohjelmaan turha tauko, joka ei jää osallistujilta huomaamatta. Mutta jos kaikki sujuu niin kuin on suunniteltu ja ongelmat saadaan ratkottua ajoissa ja ilman ongelmia, tapahtuma välittyy osallistujille sujuvana ja hyvin organisoituna. Tämä johtaa yleensä siihen, että tapahtumasta jää osallistujille positiivinen mielikuva.

"But more than anything, know what you are going to do, and why, before you do it." (Dowson & Basset 2015, 110). Tapahtuman tavoitteiden pohtiminen lähtee sen pohtimisesta mitä teemme ja miksi. Vasta kun nämä asiat ovat tiedossa, ja sitä kautta tapahtuman tavoite saatu selville, voidaan tapahtuman jälkeen analysoida, kuinka hyvin tapahtuma on tavoitteensa saavuttanut.

Se, kuinka hyvin tapahtuma on saavuttanut sille asetetut tavoitteet, on yksi tapahtuman onnistumisen mittareista.

Tapahtuman tavoitteena on syventää osallistujien välistä suhdetta, parantaa yrityksen liiketoimintaa sekä vahvistaa brändiä. Tämä ei tarkoita sitä, että jokaisella ta-

pahtumalla pitää välttämättä olla suoria liiketoiminnallisia tavoitteita, mutta järjestäjällä täytyy olla ymmärrys siitä, miksi ihmiset halutaan kutsua paikalle. (Catani 2017, 19).

Näin Johanna Catani tiivistää tapahtuman tavoitteet. Tapahtumalla ei hänen mukaansa tarvitse olla rahallista tavoitetta, mutta yrityksen on tiedettävä, miksi he kutsuvat vieraat paikalle, ja mitä he haluavat tapahtumalla saada aikaan. Vallo ja Häyrinen (2016, 59 – 62) puhuvat samasta teemasta Catanin kanssa, tapahtumalla on oltava tavoite. Mutta toisin kuin Catani, he jakavat tapahtuman tavoitteet kolmeen ryhmään:

- tekniset tavoitteet
- muutostavoitteet
- vaikuttavuustavoitteet.

Vallon ja Häyrisen (2016, 59) mukaan tapahtuman tavoite määräytyy tapahtuman tai tilaisuuden luonteen mukaan.

Tapahtuman teknisiin tavoitteisiin he laskivat esimerkiksi seuraavat tavoitteet:

- tiettyyn osallistujamäärään tähtääminen tai määrän kasvattaminen
- oikean kohderyhmän saaminen tapahtumaan
- no show -prosentin pienentäminen
- tapahtuman kulujen per osallistuja vähentäminen
- tapahtuman tunnelman luominen
- tapahtumapaikan onnistunut valitseminen (Vallo & Häyrinen 2016, 59).

Tapahtuman muutostavoitteisiin he laskivat seuraavat tavoitteet:

- uuden oppiminen
- uusien ideoiden saaminen
- käsityksen tai asenteen muuttaminen
- uusiin henkilöihin tutustuminen
- uuden taidon tai käytännön omaksuminen
- suhteen syventäminen (Vallo & Häyrinen 2016, 59).

Tapahtuman vaikuttavuustavoitteisiin he laskivat seuraavat:

- lisämyynnin saaminen
- tehokkuuden parantaminen
- ajansäästön saaminen
- uusien asiakkuuksien luominen
- ilmapiirin parantaminen (Vallo & Häyrinen 2016, 60).

Vallo ja Häyrinen (2016, 60) mainitsevat vielä erikseen, että tapahtuman tavoitteet tulisi ottaa huomioon jo tapahtuman suunnitteluvaiheessa. Tavoitteet ohjaavat hyvin vahvasti tapahtuman sisältöä, sillä esimerkiksi tapahtuman osallistujien käsityksiä ja asenteita on hankala lähteä muuttamaan ilman että tiedetään millä tavalla niitä halutaan lähteä hake-
maan muutosta. Myös tapahtuman tuloksia lähdetään tarkastelemaan tapahtuman tavoit-
teiden pohjalta.

2.2 Tapahtumakäsikirjoitus

Joissain lähteissä tapahtumakäsikirjoituksesta käytetään termiä ajolista, mutta selvyiden vuoksi aion jatkossa käyttää termiä tapahtumakäsikirjoitus. Englannin kielisissä lähteissä tapahtumakäsikirjoitukseen viitataan usein käyttäen sanoja "script" tai "flowchart".

"Tapahtumakäsikirjoitus on kuin näytelmän käsikirjoitus". (Vallo & Häyrinen 2016, 196.).

Myös muut ovat verranneet tapahtumakäsikirjoitusta näytelmän käsikirjoitukseen.

Just as the professional event coordinator constructs an event experience as a play-
wright structures a play, the event should also be scripted like a play. The profes-
sional event coordinator should write a script, running order, agenda, and, if neces-
sary, even the dialogue. (Sivers 2012, 225).

Tapahtumakäsikirjoitus mahdollistaa sen, että tapahtuman järjestäjä pystyy hahmotta-
maan tapahtuman alusta loppuun jo sen suunnittelu vaiheessa. Näin hän varmistaa sen,
että tapahtuma vastaa sille asetettuja tavoitteita mahdollisimman tarkasti (Sivers 2012,
225).

Sivers (2012, 48) antaa muutaman säännön tapahtumakäsikirjoituksen laatimiseen:

- Always follow the precedence method: what fits where and when, according to what precedes it and what follows it
- Make sure the path of activities and events makes sense: the path works when it is arranged logically
- An activity cannot occur until a preceding activity or event has been completed: there will likely be numerous concurrent activities that must be precedence-connected
- Carefully plot, explain, and control concurrent events: these concurrent activities may have individual flowcharts (and different team members) that must be supervised carefully
- Exercise control over weak links: the flowchart helps you identify the weak links in the process that must be monitored.

Silvers (2012, 228), mainitsee, että lopullinen tapahtumakäsikirjoitus kannattaa tehdä tapahtuman tyypin salliessa monessa eri muodossa. Osallistujille ja medialle voidaan esimerkiksi antaa paljon yksinkertaisempi tapahtumakäsikirjoitus tai vain tapahtuman ohjelma. Kokonainen tapahtumakäsikirjoitus taas jaettaisiin teknikoille, joiden on tarkalleen tiedettävä mitä tehdä ja milloin, ja stagemanagereille, jotka antavat esimerkiksi puhujille merkit nousta lavalle. Assistentit voivat tarvita tapahtumakäsikirjoitusta saattaakseen puhujan oikeaan aikaan lounaspöydästä näyttömään taa heidän esityksensä alkua varten. Pitopalvelu voi tarvita oman versionsa tapahtumakäsikirjoituksesta, jotta he osaavat laittaa jälkiruokatarjoilun oikeaan aikaan esille kahden eri ohjelmanumeron väliin. Tämän kaiken voi tiivistää lauseeseen ”Everyone in the show needs to know.” (Silvers, 2012, 228).

Tapahtumakäsikirjoitus pitää sisällään, mitä tapahtuman aikana tapahtuu mahdollisimman tarkkaan. Mitä tapahtuu milloin ja missä ja kenen toimesta. Tapahtumakäsikirjoituksesta näkyy mitä lavalla tapahtuu, mutta siihen merkitään myös, mitä kulisseyksissä tapahtuu eli ne kaikki taustatyöt, mitä tapahtuman kulisseyksissä tapahtuu, mistä osallistujat ovat tietämättömiä. Mutta ne ovatkin asioita, joita osallistujien ei tarvitsekaan tietää. Sen sijaan, että ne keskittyisivät siihen, milloin seuraava puhuja mikitetään, he keskittyvät siihen, milloin hän nousee lavalle, minkä he voivat taas nähdä ohjelmarungosta.

Tämä kyseinen seikka erottaa tapahtumakäsikirjoituksen tapahtuman ohjelmarungosta. Ohjelmarungosta osallistujat pystyvät seuraamaan, mitä tapahtuu mihin aikaan ja missä paikassa, mutta siinä ei tarkenneta osallistujille heille tarpeetonta tietoa esimerkiksi, milloin äänimiehet laittavat musiikit soimaan tai milloin pitopalvelun työntekijät alkavat laittaa ruokia esille lounasta varten. Mutta näitä tietoja tapahtuman osallistujien ei tarvitsekaan tietää, sillä tapahtumakäsikirjoitus onkin vain tapahtuman järjestäjien ja työntekijöiden käytössä. Se on heidän muistilistansa tapahtuman kulusta ja tapahtumista, joista tapahtuman osallistujilla ei ole tietoa.

2.3 Strategiapäivän tapahtumakäsikirjoitus

Patrian strategiapäiviin oli tehty aiempinakin vuosina tapahtumakäsikirjoitus, mutta sen sisältö ja tarkkuus ovat vaihdelleet joka vuosi tapahtuman sisällön ja tavoitteiden mukaan.

Patrian strategiapäivän iltaosuuteen illalliselle oli myös tehty tapahtumakäsikirjoitus, mutta keskityn tutkimuksessani vain päiväohjelman tapahtumakäsikirjoitukseen.

Patrian tapahtuman käsikirjoitusta tehtiin yhteistyössä Patrian ja tapahtumajärjestämiseen erikoistuneen yrityksen välillä. Patrian viestintäjohtaja Birgitta Selonen hoiti tapahtumakäsikirjoituksen tekemisen yhdessä Anne Taipaleen kanssa. Selosen ja Taipaleen yhteistyöstä kerron enemmän luvussa 4.

Patrialta on edellisen vuoden tapahtuman palautteiden sekä johtokunnan palautteen perusteelta lähdetty rakentamaan uutta ohjelmaraamia strategiapäivälle. Kun Patrialta oli raamien palautekierrosten jälkeen saatu löytyä lukkoon ohjelma, lähetettiin runko tapahtumaa järjestämään palkattuun yritykseen, jossa Taipale rakensi siitä minuuttitarkan tapahtumakäsikirjoituksen. Tapahtumakäsikirjoituksen laatimiseen oli käytetty paljon aikaa, ja sitä oli pyöritetty monen kierroksen kautta, jotta lopputuloksesta saatiin mahdollisimman tarkka ja kaikkia miellyttävä. Käsikirjoitusta oli tämän vuoden strategiapäivää varten lähdetty työstämään ajoissa, sillä Selonen ei halunnut uusia edellisen vuoden tapausta, jolloin tapahtumakäsikirjoitusta oli työstetty vielä edellisenä iltana.

3 Tutkimusmenetelmät

3.1 Menetelmät

Tutkimusmenetelmillä tarkoitetaan tutkimuksen aineistonkeruumenetelmiä, jota käytetään sekä laadullisessa tutkimuksessa ja määrällisessä tutkimuksessa. Tuomi ja Sarajärvi (2018, 83) määrittelevät laadullisen tutkimuksen yleisimmiksi tutkimusmenetelmiksi haastattelun, kyselyn, havainnoinnin ja dokumenteista kerätyn tiedon. Nämä menetelmät eivät kuitenkaan sulje toisiaan pois. Niitä voidaan käyttää joko yhdessä tai samanaikaisesti samassa tutkimuksessa. Omassa tutkimuksessani käytin menetelminä haastattelua ja havainnointia. Kananen (2017, 67) kertoo tutkimusmenetelmien riippuvan tutkimusotteesta, eli siitä, tehdäänkö tutkimus kvalitatiivisena vai kvantitatiivisena tutkimuksena. Koska itse suoritin tutkimuksen kvalitatiivisena tutkimuksena, pystyin hyvin soveltamaan yllämainittuja tutkimusmenetelmiä.

3.2 Haastattelu

Haastatteluun perustuvan tiedonkeruun perusohjana on haastattelijan ja haastateltavan välinen vuorovaikutus. Haastateltava vastaa haastattelijan kysymyksiin, joka tavalla tai toisella merkitsee vastaukset ylös. Itse valitsin haastattelun yhdeksi tutkimusmenetelmäksi, koska se on tiedonkeruumenetelmänä joustava. Ojasalo, Moilanen ja Ritalahti (2009, 95) tiivistävät näkemyksen mikä on myös yksi syistä miksi valitsin haastattelun tiedonkeruumenetelmäksi: ”Haastattelu on aineistonkeruumenetelmänä hyvä valinta, kun halutaan korostaa yksilöä tutkimustilanteen subjektina, yksilöä, jolla on mahdollisuus tuoda esille itseään koskevia asioita mahdollisimman vapaasti.” Molemmat haastateltavani ovat oman alansa ammattilaisia, ja heillä on monen vuoden kokemus tapahtumista, joten aineistonkeruun kannalta tuottavaa, että he pääsevät vapaasti kertomaan omien näkemystensä kautta tapahtumakäsikirjoituksista, ja niiden suunnittelusta. Haastattelun eri muodot voidaan karkeasti jakaa kolmeen eri kategoriaan: lomakehaastatteluun, teemahaastatteluun ja syvähaastatteluun. Näiden kolmen haastattelumuodon erot voidaan selittää seuraavasti:

Teknisesti näiden kolmen haastattelun ero perustuu haastattelun pohjana olevan kyselyn ja tutkimuksen toteutuksen strukturoinnin asteeseen. Toisaalta näillä haastattelumuodoilla on kullakin erilainen suhde tutkittavaa ilmiötä kuvaavaan teoriaan ja tutkimusmenetelmää perusteleisiin teoreettisiin oletuksiin. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 87).

3.2.1 Puolistrukturoitu haastattelu

Omassa tutkimuksessani käytin tiedonkeruumenetelmänä puolistrukturoitua haastattelua kyseisen menetelmän valitsin sen joustovaran vuoksi.

Puolistrukturoidusta haastattelusta käytetään myös nimitystä teemahaastattelu. Puolistrukturoidussa haastattelussa edetään teemojen avulla, ja teemojen ympärille rakennettujen kysymysten avulla. Toisin kuin lomakehaastattelussa, jossa kysymykset ovat etukäteen suunniteltuja ja niitä ei voi enää jälkikäteen muokata, puolistrukturoidussa haastattelussa kysymyksiä voidaan muokata kesken haastattelun haastateltavan vastausten perusteella. Haastateltavan vastauksiin voidaan kiinnittää hyvin tarkkaa huomiota, ja tarvittaessa voidaan esittää tarkentavia kysymyksiä. Vaikka puolistrukturoitu haastattelu onkin menetelmänä hyvin joustava, täytyy haastattelun teemojen kuitenkin linkittyä tutkimuksen viitekehityksen eli tutkittavan aiheen ympärillä. ”Metodologisesti teemahaastattelussa korostetaan ihmisten tulkintoja asiasta, heidän asioille antamiaan merkityksiä sekä sitä, miten merkitykset syntyvät vuorovaikutuksessa.” (Tuomi & Sarajärvi 2018, 88).

3.3 Havainnointi

Havainnointi aineistonkeruumenetelmänä voidaan jakaa kolmeen eri kategoriaan. Piilohavainnointiin, jossa ”havainnot kerätään osallistumalla kohteen elämään niin, ettei tutkimuskohde tiedä henkilön olevan mukana tutkimustarkoituksessa.” (Valli 2018, 166), havainnointiin ilman osallistumista, jossa tutkijan ja tutkittavien välillä ei ole minkäänlaista vuorovaikutusta, sekä osallistuvaan havainnointiin, jossa tutkijan ja tutkittavien välillä on aktiivista vuorovaikutusta (Valli 2018, 164 – 166). Tutkimuksessani käytin osallistuvaa havainnointia. Ojasalo, Moilanen & Ritalahti (2009, 104 – 106) kertovat havainnoinnin olevan osallistuvaa havainnointia, kun tutkimuksen tekijä osallistuu itse esimerkiksi tapahtumaan joko asiakkaan tai työntekijän roolissa. Omassa tapauksessani kuitenkin suora vuorovaikutus tapahtuman järjestäjiin jäi hyvin pieneksi, vaan keskityin tutkijan roolissani seuraamaan tapahtuman kulkua. Enemmän olin tekemisissä Patrian puolelta tapahtuman järjestämiseen osallistuneiden työntekijöiden kanssa kuin Patrian palkkaaman tapahtumayrityksen. Mutta vaikka vuorovaikutukseni heidän kanssaan pysyi vähäisenä, pääsin keskustelemaan molempien osapuolten kanssa. Näiden keskustelujen kautta pääsin aktiivisesti havainnoimaan, kuinka heidän, Patrian ja kyseisen tapahtumayrityksen, yhdessä suunnittelemaa tapahtumakäsikirjoitusta noudatettiin ja kuinka se vaikutti tapahtumaan.

Ennen tapahtumaa minulle jaettiin tapahtuman käsikirjoitus. Tämän takia pääsin koko tapahtuman ajan seuraamaan sivusta, miten tapahtumakäsikirjoitusta noudatettiin tapahtuman aikana. Pidin tapahtuman ajan silmällä tapahtumakäsikirjoitusta ja sen aikataulutuksen toteutumista tapahtuman ajan koko ajan pitäen itse havainnointipäiväkirjaa.

4 Haastattelut

4.1 Anne Taipale

Ensimmäinen haastateltavani oli tapahtuma-alan yrityksessä työskentelevä Anne Taipale. Kyseisen yrityksen kilpailuvaltti on heidän suunnittelemansa tapahtumakäsikirjoitukset. Tästä syystä minua pyydettiin jättämään kyseisen yrityksen nimi pois opinnäytetyöstäni.

Anne Taipaleen kanssa pidin ensimmäisen haastattelun jo kaksi viikkoa tapahtuman jälkeen. Sovimme tapaamisen erääseen kahvilaan. Kahvilassa oli yleistä hälinää ja meteliä paljon, joten päätin olla nauhoittamatta haastattelua, koska jälkikäteen siitä olisi ollut hyvin vaikea saada mitään selvää. Tyydyin kirjoittamaan muistiinpanoja. Taipaleen kanssa haastattelu koski enemmänkin tapahtumakäsikirjoituksia yleisesti eikä varsinaisesti Patrian strategiapäivää. Patriasta puhuimme vain siinä vaiheessa, kun keskustelimme strategiapäivän tapahtumakäsikirjoituksen rakennusvaiheesta.

Haastattelun aikana kävimme läpi seuraavia teemoja: tapahtumakäsikirjoituksen tärkeys tapahtumassa, ohjelmarungon ja tapahtumakäsikirjoituksen ero, tapahtuman sosiaalisen osuuden aikataulutuksen tärkeys. Kyselin myös häneltä yhteystyöstä Patrian viestintäpäällikön Birgitta Selosen kanssa tapahtumakäsikirjoituksen toteuttamiseksi. Lisäksi kyselin Taipaleelta hyviä ja huonoja esimerkkejä tapahtumista ja niiden kuluista.

Kysyin Taipaleelta mistä he lähtivät liikkeelle tapahtumakäsikirjoituksen kanssa. Ensimmäiseksi Patrialta lähetettiin heille päiväkohtainen laajempi aikataulu, minkä jälkeen he lähtivät aikataulutamaan tapahtumakäsikirjoitusta minuuttitarkasti ottaen huomioon muun muassa tekniikan osuuden. Tapahtumakäsikirjoitus annettiin myös tapahtumayrityksen alihankkijalle, jonka kautta tapahtuman tekniikka, kuten valot ja äänentoisto, hoidettiin. Taipaleen mainittua heidän alihankkijansa kysyin heidän rooliaan tapahtumakäsikirjoitukseen. Taipale kertoi, että käsikirjoitus annetaan alihankkijoille, mutta he eivät anna siihen omia kommenttejaan. Alihankkijoiden työntekijöiden kanssa tapahtumakäsikirjoitus käydään läpi etukäteen, jotta he osaavat omalta osaltaan varautua sen toteuttamiseen. Tapahtumakäsikirjoituksessa esimerkiksi mainitaan tarkka hetki milloin puhujat lavalle saatava musiikki on laitettava soimaan, ja tämä on tekniikan vastuulla.

Puhuimme Taipaleen kanssa tapahtumien yleisistä kompastuskivistä, jotka saattavat vaikuttaa negatiivisesti tapahtuman aikatauluun ja näin olleen aiheuttava myöhästymisiä aikatauluun. Taipale kertoi, että tapahtuman juontajilla on suuri rooli tapahtuman aikataulussa

pysymisessä. Jos tapahtumalla on tarkka käsikirjoitus juontajille, on heidän pysyttävä siinä. Taipale mainitsi esimerkiksi, että juontajilla voi olla tietyt teemasanat, joilla he kutsuvat seuraavat puhujat lavalle. Kun juontajat eivät pysy käsikirjoituksessa ja nämä teemasanat jäävät siitä syystä pois heidän juonnostaan, ei puhuja tiedä missä vaiheessa hänen on nouseva lavalle. Tästä voi taas seurata tekniikalle ongelmia. Teemasanan jäädessä pois tekniikka ei osaa sovittuun kohtaan laittaa esimerkiksi lavalle saapumista säästävää musiikkia päälle, ja puhujaa ei valaista kohdevalauksella. Esimerkistä voi huomata kuinka yhdestä asiasta voi seurata lumipalloefekti, mikä tuottaa ongelmia tapahtuman etenemiseen. Tästä syystä tapahtumakäsikirjoituksen tarkka suunnittelu ja toteutus on tärkeää tapahtuman onnistumisen kannalta.

Kysyessäni onko tapahtumien päivä- ja iltaosuuksien tapahtumakäsikirjoituksien tärkeudessa eroja, Taipale kertoi niiden olevan yhtä tärkeitä. Tapahtuman iltaosuus on myös itsessään tapahtuma, jolloin kyseinen tapahtumayritys, jossa Taipale työskentelee, tekee sille myös tapahtumakirjoituksen. ”Tapahtumaa ei tehdä ilman kässäriä.” (Taipale 20.2.2019).

Patrian palkkaama tapahtuma-alan yritys oli paikan päällä tapahtumapäivinä auttamassa tapahtuman toteutumisessa. Taipaleen roolina oli toimia stagemanagerina. Stagemanagerille löytyy myös suomenkielinen termi, mutta käytän tutkimuksessani nimitystä stagemanager, sillä sitä tapahtuma-alalla käytetään. Hänen tehtävänä oli muun muassa alustavien tietojen antaminen juontajille sekä heidän perehdyttämisensä. Taipale mainitsi erityisesti stagemanagerin roolissa olevan tärkeää perehdyttää juontajat varsinkin siinä tapauksessa, jos tapahtuman aikataulu on tiukka. ”Jos tapahtumalla on tiukka aikataulu, sääntöjen läpikäyminen on tärkeää.” (Taipale 20.2.2019). Juontajien rooli on tapahtumassa tärkeä, koska heidän on tiedettävä milloin ja millä tavalla he kutsuvat seuraavat puhujat lavalle sekä minkä verran heillä on aikaa esittää esimerkiksi yleisölle kysymyksiä.

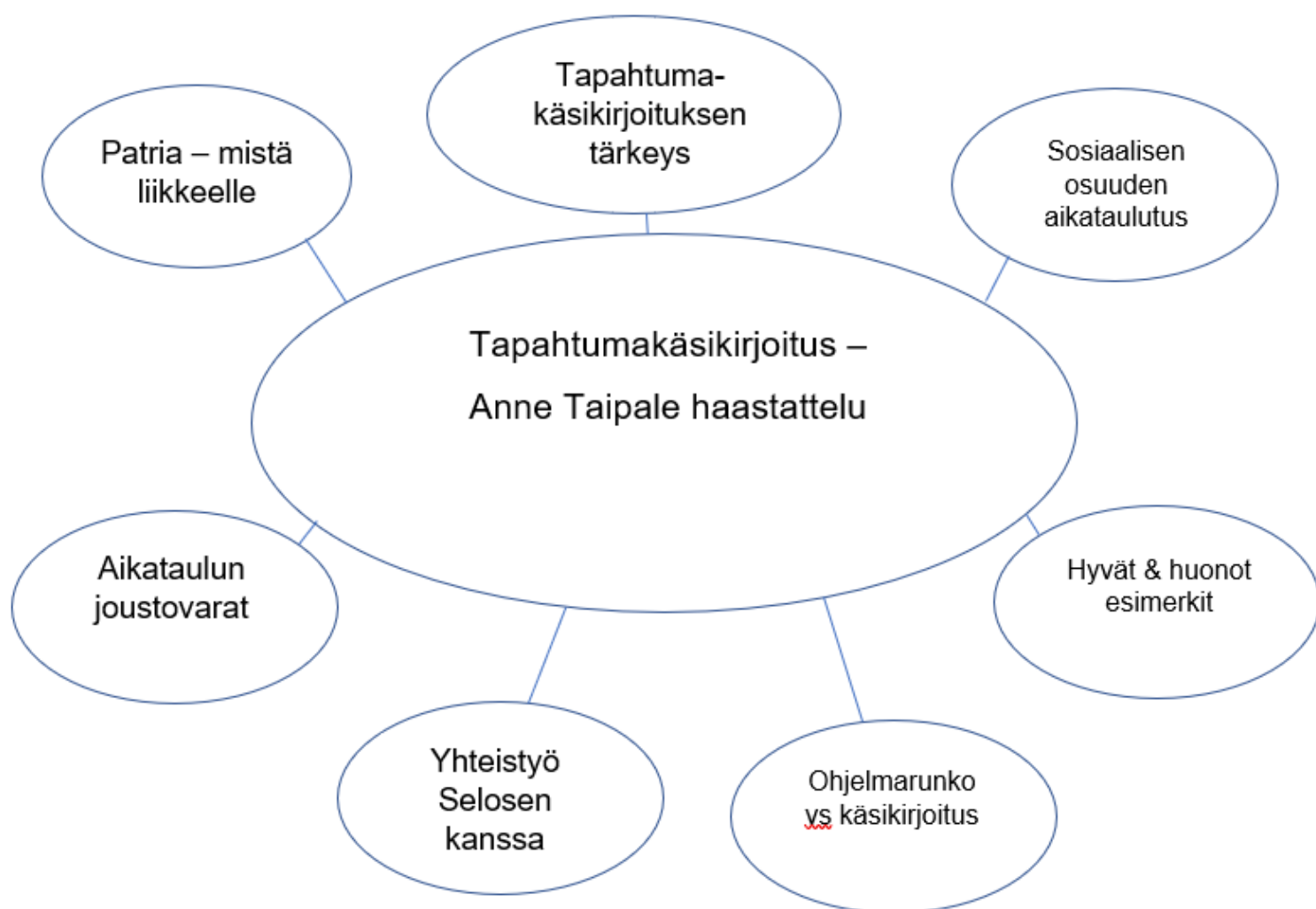
Taipale mainitsi, että tapahtumakäsikirjoitusta tehtäessä minuuttitarkka ajattelu ja suunnitelma voi tuntua aluksi oudolta ja todella aikaa vievältä, mutta tapahtumakäsikirjoitukseen käytetty työmäärä ja -aika kyllä maksaa itsensä takaisin tapahtuman onnistuessa. Kunhan tapahtumakäsikirjoitusta seurataan tarkasti tapahtuma onnistuu. Taipaleen mukaan tapahtuman koolla ei ole väliä sen tapahtumakäsikirjoituksen suunnittelun kannalta, ”perimmäinen tarkoitus pysyy samana, riippumatta siitä onko iso vai pieni tapahtuma.” (Taipale 20.2.2019).

Keskustelimme Taipaleen kanssa tapahtumakäsikirjoituksen lisäksi tapahtuman julkisesta ohjelmaversiosta. Tämä on ohjelma, joka näkyy ja mahdollisesti jaetaan tapahtuman osallistujille. Ohjelmasta osallistujat voivat seurata mitä tapahtuu mihinkin aikaan ja missä. Julkisessa ohjelmaversiossa asioihin ei paneuduta yksityiskohtaisesti, sillä osallistujien ei tarvitse kaikkia tapahtuman aikana tai sitä ennen tai jälkeen tapahtuvia yksityiskohtia tietää. Tämä syy miksi julkinen ohjelmaversio ei yksistään riitä tapahtumajärjestäjille eikä tapahtuman työntekijöille. Tapahtumakäsikirjoitus on yksityiskohtaisuutensa takia paljon tärkeämpi työkalu. Käsikirjoituksen minuuttitarkka aikataulutus auttaa huomaamaan mahdolliset epäkohdat, ja auttaa niiden ennakkoinnissa. Ohjelmarunkoa suunniteltaessa saadaan vain laaja käsitys tapahtuman etenemisestä, joten asioiden hahmottaminen jää huomattavasti pienempään rooliin. Taipale kertoi, että ohjelmarunko on kuitenkin hyvä jakaa osallistujille, jotta heillä on näkemys tapahtuman etenemisestä.

Haastattelun lopuksi kysyin Taipaleelta esimerkkejä hyvästä ja huonosta tapahtumasta sekä niiden tapahtumakäsikirjoituksesta. Taipale kertoi, että hänelle ei tule konkreettisia esimerkkejä mieleen, mutta mainitsi, että tapahtuma epäonnistuu todennäköisesti siinä vaiheessa, kun tapahtumakäsikirjoitusta ei noudateta.

”Tapahtumakäsikirjoitus on tapahtumanjärjestäjän elintärkeä aputyökalu. Se on tapahtuman sisällöllisen tuloksellisuuden varmistus.” (Taipale, 20.2.2019).

Alla kaavio Taipaleen kanssa käsitellyistä aiheista.



Kuva 1. Haastatteluaiheet – Anne Taipale

4.2 Birgitta Selonen

Birgitta Selonen oli toinen haastateltavani. Hän on toiminut Patrialla viestintäjohtajana viimeiset yhdeksän vuotta ja hän teki yhdessä Taipaleen kanssa strategiapäivän tapahtumakäsikirjoituksen.

Selosen haastattelun teimme Patrian toimistolla, ja sen nauhoitin puhelimessani olevalla nauhurisovelluksella. Haastattelun jälkeen litteroin haastattelun, jotta sitä olisi helpompi käydä läpi jälkikäteen.

Selosen haastattelun olin jakanut kolmeen eri teemaan. Ensiksi puhuimme hänen kanssaan Patrian strategiapäivästä, sen jälkeen tapahtumakäsikirjoituksesta ja viimeisenä teemana oli käsikirjoituksen hyödyllisyys Patrian tapahtumassa.

Ensimmäisessä teemassa, Patrian strategiapäivässä, puhuimme käsikirjoituksen rakentamisesta aiempien vuosien palautteiden perusteella sekä siihen vaikuttaneista johtokunnan toiveista. Tapahtumakäsikirjoituksesta puhuimme muun muassa aikataulujen suunnittelusta, aiempien strategiapäivien tapahtumakäsikirjoituksista sekä illallisen tapahtumakäsikirjoituksesta, vaikka en siihen aiheeseen paljoa perehdykään tässä tutkimuksessa. Viimeisessä teemassa kyselin Selosen omia mielipiteitä tapahtumakäsikirjoituksen hyödyistä tapahtumassa.

Selosen kanssa keskustelimme tarkemmin Patrian strategiapäivän tapahtumakäsikirjoituksen rakentamisen vaiheista. Aivan ensimmäisenä Patrian johtokunnalta pyydetään palaute edellisen vuoden tapahtumasta, ja johtokunnan kanssa keskustellaan seuraavan vuoden tapahtumista: ”minkä tyyppinen rakenne siinä on, mitkä ne teemat siellä on ja minkä tyyppisiä pääpuhujia.” (Birgitta Selonen, 11.04.2019). Näiden keskustelujen pohjalta Selonen lähti rakentamaan runkoa tapahtumalle. Selonen mainitsi, että tänä vuonna suunnitteluvaiheessa oli päätetty pitää tapahtuma kaksipäiväisenä yhden päivän tapahtuman sijasta. Kun Patrialta oli saatu hyvä runko tapahtumasta, molempien päivien ohjelmista ja puhujista, lähetettiin runko palkatulle tapahtumayritykselle. He lähtivät suunnittelemaan Selosen tekemän rungon perusteella minuuttitarkkaa aikataulua. ”He lähtivät tekemään minuuttitarkan aikataulun, missä pohdittiin esimerkiksi tekniikkaa ja väliplansseja.” (Selonen 11.4.2019). Sen jälkeen kun minuuttitarkka tapahtumakäsikirjoitus oli lähetetty takaisin Seloselle, hän lähti sitä jälleen muokkaamaan. Selonen painotti vielä lopuksi, että

aina tapahtumakäsikirjoituksen rakentaminen lähtee rakentumaan Patrian omasta tarpeesta ja siitä mitä johto haluaa kyseiseltä tapahtumalta. Selonen myös kertoi, että tänä vuonna hän oli pyytännyt tapahtumakäsikirjoituksen minuuttiversion tapahtumayritykseltä hyvissä ajoin, sillä edellisenä vuonna tapahtumakäsikirjoituksen kanssa oli tullut turhan kiire. Selonen kertoi hänen työstäneen tapahtumakäsikirjoituksen viimeistä versiota vielä tapahtumaa edeltävänä iltana. Tänä vuonna tapahtumakäsikirjoitus oli pyydetty ajoissa, jotta Selosella olisi tarpeeksi aikaa paneutua tapahtumakäsikirjoituksen tekemiseen.

Selonen kertoi, että viime vuoden tapahtuman pohjalta päätettiin tehdä selviä muutoksia tämän vuoden strategiapäivän ohjelmaan. Esimerkiksi ryhmätyöt jätettiin tältä vuodelta kokonaan pois. Samoin tauot aikataulutettiin tänä vuonna hyvin väljiksi, sillä viime vuonna oli ollut aikataulun kanssa kiirettä. Tauot oli tänä vuonna suunniteltu puolen tunnin pituisiksi, ”niin että se ei sitten ollut, että menet ulos ja äkkiä takaisin.” (Selonen 11.4.2019). Selonen mainitsi tässä yhteydessä, että taukojen pituudesta oli tullut tänä vuonna positiivista palautetta. Taukojen pituus toi tapahtumaan myös joustoa, ”Se antoi tilan, että voidaan vähän muokata ja improvisoida sitä aikataulua. Tämä kerta oli sellainen että oli paljon rauhallisempi olo sen kanssa, semmoinen, että tämä vain menee nätisti. Oli jotenkin koko ajan semmonen olo, että nyt se aikataulu on pelattu järkevästi, löysästi, että se menee hyvin.” (Selonen 11.4.2019). Muuten tapahtuman palautteet jäivät hyvin vähäisiksi, mutta ne palautteet, mitä tapahtumasta saatiin, olivat Selosen mukaan erittäin hyviä. Selonen mainitsi vielä, että palautteiden vähäinen määrä ei välttämättä ollut huono asia, sillä yleisesti ottaen jos jokin menee huonosti siitä huomautetaan nopeasti, mutta jos jokin menee hyvin, siitä ei kauheasti palautetta anneta. Eli jos strategiapäivästä olisi tullut jotain negatiivista palautetta osallistujilta, olisi palautteita tullut huomattavasti suurempi määrä.

Kyselin kuinka paljon Taipaleen työ stagemanagerina/näyttämöestarinä vaikuttanut Selosen ja tapahtuman toisen juontajan toimintaan. Selosen mielestä Taipale ei paljoa puuttunut, mutta aina välillä tuli asioista mainitsemaan. ”Me otimme vapaat kädet, jos jostain ei riittänyt juttua, niin se ei haittaa. Sitten on vaikka pidempi tauko siinä, tai sitten jos esitys on lyhyempi niin sitten keksimme itse siinä kysymyksiä (yleisölle).” (Selonen 11.4.2019). Kyselin tähän perään, kuinka tarkkaan Selonen ja toinen juontaja seurasivat tapahtumakäsikirjoitusta juontojen välissä. Selosen mukaan jonkin verran he tapahtumakäsikirjoitusta seurasivat, mutta eivät sitä jatkuvasti silmä kovana tarkkailleet. Selonen osoitti tässä vaiheessa minulle haastattelun aikana pöydällä ollutta kopiota tapahtumakäsikirjoituksesta, ja näytti, kuinka hän oli kirjoittanut suoraan tapahtumakäsikirjoitukseen juontajien vuorosanat ylös. ”Se on ihan selvää, että ei sitä koskaan kukaan kuitenkaan sanasta sanaan lue,

vaan se tuo ryhtiä siihen juttuun.” (Selonen 11.4.2019). Selonen mainitsi, että vuorosanojen kirjoittaminen tapahtumakäsikirjoitukseen toimi myös varatoimenpiteenä. Esimerkkinä hän mainitsi oman sairastumisensa. Jos hän tai toinen juontaja olisi sattunut olemaan sairaana tai muuten estynyt osallistumasta tapahtumaan, olisi kuka vain voitu ottaa hänen tilalleen, sillä vuorosanat olisivat jo valmiina.

Sulla on valmis käsikirjoitus, kuka vaan voi tulla tekemään sen käytännössä. Jos ajattelee sitä kriisisuunnitelmana, varasuunnitelmana jos jotain yllättävää sattuu. Sinä et voi ikinä, että jos joku sairastuu tai jotain yllättävää tapahtuu tai jos joku on reissussa ja ei ole ajoissa paikalla, niin paperit jollekulle kouraan ja siitä vain. (Selonen 11.04.2019).

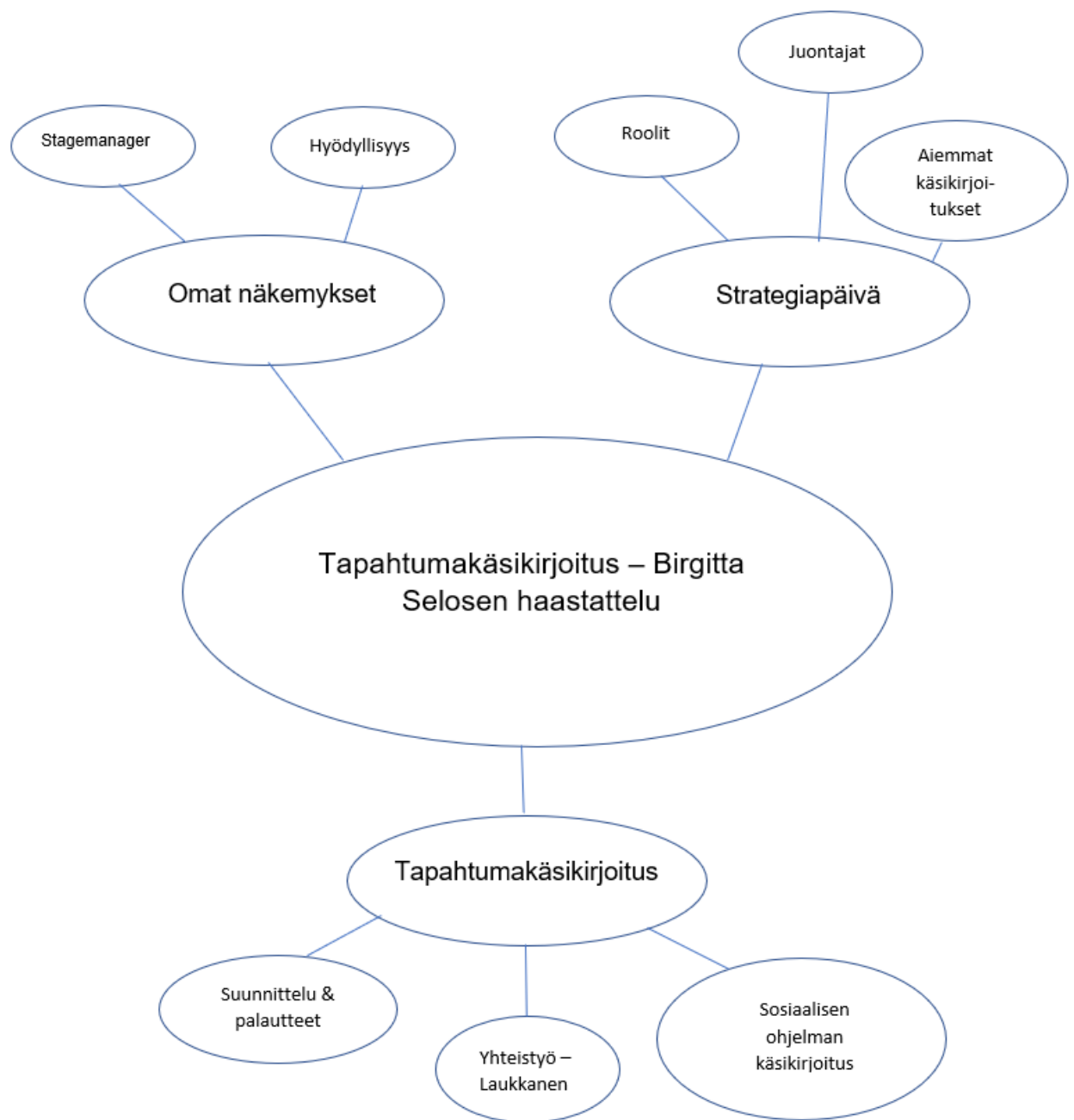
Selonen mainitsi, että Patrian strategiapäivää varten on joka vuosi tehty jonkin kaltainen tapahtumakäsikirjoitus, mutta sen laatu ja tarkkuus on vaihdellut vuosien varrella riippuen sen vuoden tapahtuman tarpeista. Varsinkin tämän vuoden tapahtumakäsikirjoituksen tekemiseen oli panostettu. Tänä vuonna Selonen oli päättänyt panostaa tapahtumakäsikirjoituksen tarkkuuteen Patrian osalta, sillä tapahtumassa oli kaksi juontajaa. Tämä näkyi esimerkiksi siinä (kuten aiemmin jo mainitsin), että juontajien vuorosanat oli kirjoitettu ylös tapahtumakäsikirjoitukseen, jotta kaikki sujuisi mahdollisimman sujuvasti. Samalla tapahtumakäsikirjoituksesta löytyvät vuorosanat tukivat juontajia työssään vieden ylimääräistä jännitystä pois.

Puhuimme Selosen kanssa myös strategiapäivän iltaosuuden ohjelmasta. Iltaosuudelle oli myös tehty samalla tarkkuudella tapahtumakäsikirjoitus, ja halusin tietää että kuinka hyvin sitä oli seurattu illallisen aikana. Selosen mukaan illallinen erosi edellisvuosien illallisista, tämän vuoden illallinen oli paljon rennompia tapahtuma kuin aiemmat. Koska illallinen oli tilaisuutena rento, ja illallispaikka oli erilainen kuin aiempina vuosina, ei tapahtumakäsikirjoitusta seurattu niin tarkasti. ”Katsottiin sitä, että missä mallissa ruokailu oli. Että ei sitä niin, se vaan vedettiin. Siinä vaiheessa illallinen meni ihan rennosti. Sitten vain katsottiin, että missä vaiheessa on hyvä hetki millekin, ja pääasia että ehditään bussiin.” (Selonen 11.4.2019).

Viimeisenä kysymyksenä kysyin Seloselta hänen mielipidettään tapahtumakäsikirjoituksen tärkeydestä ja sen hyödyllisyydestä Patrian tapahtumaa kohtaan. Selonen tiivisti asian ensin ytimekkäästi: ”Se piti sen (tapahtuman) kasassa.” Selonen selvensi vastaustaan selittämällä, että jos tapahtumakäsikirjoitus on huonosti tehty, tai sitä ei ole ajateltu ollenkaan, huonossa tilanteessa koko tapahtuma voi olla katastrofi. Mutta jos tapahtumakäsikirjoitus

on hyvin tehty, ja siinä on otettu huomioon tekniikka, esiintyjät ja osallistujat, niin sitten se palvelee tapahtuman toteutumista todella hyvin. ”Jos sen huonosti tekee, niin sitten se voi pilata koko pelin.” (Selonen 11.4.2019). Kun kyselin Selosen mielipidettä tapahtumakäsikirjoituksen tärkeydestä, Selonen vastasi: ”Hirveän olennainen osa, eihän se näy tuolla missään kellekään, osallistujille päin siis, mutta kyllä se itselleen on tosi tärkeä. Siinä tulee se varmuus, koska se toimii samalla tarkistuslistana, että onhan kaikki huomioitu. Siinä tulee se viimeinen hienosäätö.”

Alla olevaan kaavioon on merkitty pääpiirteittäin Selosen haastattelun aiheet.



Kuva 2. Haastatteluaiheet – Birgitta Selonen

5 Tulokset

Avaan ensin tuloksien analysointiin liittyvää teoriaa, ja lopussa kerron kyseisiä teorioita käyttäen, miten analysoin haastattelujeni tulokset.

5.1 Litterointi

Selosen haastattelun nauhoitin puhelimessani olevalla nauhurisovelluksessa. Jotta aineistoa pystyisi käymään mahdollisimman helposti läpi helposti ja nopeasti, päätin litteroida Selosen kanssa käymän haastatteluni.

Litteroinnilla tarkoitetaan jonkin puhemuodossa olevan aineiston muuttamista kirjalliseen muotoon. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka). Litterointi voidaan jakaa siihen käytettävän tarkkuuden mukaan moneen eri kategoriaan (Tietoarkisto 2017).

Referoiva litterointi on litteroinnin vapain muoto. Siinä puhemuotoisesta aineistosta litteroija tekee itselleen muistiinpanot. Tarkoituksena ei ole kirjata haastattelun sisältöä kovin kaan tarkasti ylös. Referoivassa litteroinnissa litteroija kirjoittaa haastattelun pääasioita itselleen ylös esimerkiksi ranskalaisilla viivoilla. Ranskalaisten viivojen lisäksi haastattelusta voidaan kirjata tärkeimmät asiakohdat ylös käyttäen suoria lainauksia. Referoivassa litteroinnissa litteroijan rooli on suuri, sillä hän itse päättää, mikä haastattelusta on litteroinnin arvoista (Tietoarkisto 2017).

Referoivaa litterointia tarkempaa on peruslitterointi. Tässä litteroinnin muodossa haastattelu kirjattaisiin sanasta sanaan puhekielellä, mutta kirjauksesta jätetään täytesanat pois. Peruslitteroinnissa litteroija voi myös oman harkintansa mukaan jättää kirjaamatta tutkimuksen aiheen ulkopuoliset asiat. Peruslitterointia käytetään yleisesti ottaen niissä tapauksissa, kun asiasisältö on tärkeintä (Tietoarkisto 2017).

Peruslitteroinnista seuraava aste on sanatarkka litterointi. Eksaktissa litteroinnissa haastattelusta kirjataan kaikki ylös, jopa täytesanat. Täytesanojen lisäksi myös keskenjääneet lauseet ja tavut ja erilaiset äännähdykset kirjataan ylös. Tässä litteroinnin muodossa otetaan käyttöön yleisimmät litterointimerkit (Tietoarkisto 2017).

Kaikista tarkin litteroinnin muoto on keskusteluanalyttinen litterointi. Siinä haastattelu kirjataan mahdollisimman tarkkaan käyttäen puhekieltä. Tässä litteroinnin muodossa kirja-

taan ylös tauot ja niiden pituudet, täytesanat sekä äänenpainot ja tunteenilmaukset. ”Tarkin mahdollinen litteeraation taso. Tavoitteena on koko puhetilanteen mahdollisimman yksityiskohtainen kirjaaminen tekstimuotoon. Käytetään usein yhdessä ääni- ja kuvatallenteiden kanssa.” (Tietoarkisto 2017).

5.2 Aineistolähtöinen sisällönanalyysi

Voidaan myös sanoa, että useimmat eri nimillä kulkevat laadullisen tutkimuksen analyysimenetelmät perustuvat periaatteessa tavalla tai toisella sisällönanalyysiin, jos sisällönanalyysillä tarkoitetaan kirjoitettujen, kuultujen tai nähtyjen sisältöjen analyysia väljänä teoreettisena kehyksenä. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 103).

Sisällönanalyysi voidaan jakaa karkeasti kahteen eri kategoriaan: induktiiviseen tai deduktiiviseen analyysiin. Se, kumpaa analyysia käytetään, riippuu analyysissa käytetystä päätelyn logiikasta. Aineistoa lähdetään käsittelemään joko logiikalla yksittäisestä yleiseen (induktiivinen) tai yleisestä yksittäiseen (deduktiivinen). (Tuomi & Sarajärvi 2018, 107). Analysoin tutkimukseni aineistoja käyttäen induktiivista aineiston analyysia, eli aineistolähtöistä sisällönanalyysia.

Aineistolähtöisen sisällönanalyysin peruspohjana toimii ajatus, jossa tutkimuksessa käytetystä aineistosta halutaan luoda teoriaan perustuva kokonaisuus, yksittäisestä asiasta lähdetään rakentamaan yleinen teoreettinen kokonaisuus. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 122). ”Sisällönanalyysi perustuu tulkintaan ja päättelyyn, jossa edetään empiirisestä aineistosta kohti käsitteellisempää näkemystä tutkittavasta ilmiöstä.” (Tuomi & Sarajärvi 2018, 127). Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissa analysoitava voi olla mitä vain, minun tapauksessani käytän litteroitua haastattelua, toisen haastatteluni muistiinpanoja sekä omaa havainnointipäiväkirjaani. Aineistolähtöinen sisällönanalyysi voidaan jakaa karkeasti kolmeen eri työvaiheeseen: redusointiin, klusterointiin ja abstrahointiin. Abstrahointi lasketaan aineistolähtöisen sisällönanalyysin viimeiseksi osioksi, mutta klusteroinnin lasketaan myös olevan tätä samaa prosessia.

5.2.1 Redusointi

Redusointi- eli pelkistämisvaiheessa käsiteltävänä olevasta aineistosta karsitaan kaikki ylimääräinen pois. Aineisto käydään tarkkaan läpi, ja siitä kerätään talteen kaikki tutkimuksen kannalta olennainen tieto. Kaikki ylimääräinen ja epäolennainen tieto karsitaan heti alussa pois. Aineistoa voidaan lähteä pelkistämään joko pilkkomalla olemassa olevaa aineistoa pienempiin osiin tai tiivistämällä sitä. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 122 – 123).

Esimerkiksi samaa kuvaavat ilmaisut voidaan alleviivata samanvärisillä kynillä ja näin erotella erilaisia ilmiöitä alleviivaamalla niitä erivärisillä kynillä. Tällöin datasta etsitään kaikki tutkimustehtävää kuvaavat alkuperäisilmaukset ja niistä kuvaavat pelkistetyt ilmaukset. Pelkistetyt ilmaukset listataan allekkain eri konseptille datasta mitään kadottamatta. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 123).

5.2.2 Klusterointi

Seuraava vaihe aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä on klusterointi- eli ryhmittelyvaihe, jossa karsitusta aineistoista etsitään samankaltaisuuksia tai eroavaisuuksia. Jos aineistosta löytyy samankaltaisuuksia, niiden perusteella (jos niitä löytyy monia erilaisia) perustetaan ryhmiä. Tähän luo pohjaa redusointivaihe, esimerkiksi alleviivaamalla samanlaiset ilmaisut eri väreillä, on luokkien perustaminen helppoa eri värien pohjalta. ”Klusteroinnissa eli ryhmittelyssä luodaan pohja kohteena olevan tutkimuksen perusrakenteelle sekä alustavia kuvauksia tutkittavasta ilmiöstä.” (Tuomi & Sarajärvi 2018, 124). Klusterointivaiheessa lähdetään ensin perustamaan alaluokkia, joita yhdistämällä lähdetään perustamaan yläluokkia. Yläluokista muodostetaan vielä pääluokkia, ja pääluokista perustetaan lopuksi yksi yhteinen luokka, joka on yhteydessä tutkimusongelmaan (Tuomi & Sarajärvi 2018, 125).

5.2.3 Abstrahointi

Aineistolähtöisen sisällönanalyysin viimeinen vaihe on abstrahointi, eli käsitteellistäminen, jossa jäljelle jäänyt tutkimusaineisto lähdetään linkittämään teoreettisiin käsitteisiin. Redusoinnista ja klusteroinnista jäljelle jäänyt empiirinen tieto siis yhdistetään johonkin valmiina olevaan malliin tai teemaan. Sisällönanalyysin viimeisessä vaiheessa, analysoitavaa tekstiä pelkistetään siihen pisteeseen, että jäljellä on enää tutkimuksen kannalta oleellinen tieto, mitä yhdistää olemassa oleviin teorioihin.

Abstrahoinnissa empiirinen aineisto liitetään teoreettisiin käsitteisiin ja tuloksissa esitetään empiirisestä aineistosta muodostettu malli, käsitejärjestelmä, käsitteet tai aineistoa kuvaava teemat. Tuloksissa kuvataan myös luokittelujen pohjalta muodostetut käsitteet tai kategoriat ja niiden sisällöt. Johtopäätösten tekemisessä tutkija pyrkii ymmärtämään mitä asiat tutkittavalle merkitsevät. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 125 – 127).

5.3 Aineistolähtöisen sisällönanalyysin soveltaminen tutkimukseeni

Omassa analyysissäni aineistolähtöisen sisällönanalyysin ensimmäinen vaihe, redusointi, tarkoitti kaikkien sellaisten osioiden pois karsimista, mikä ei liittynyt Patrian strategiapäivään tai tapahtumakäsikirjoituksiin.

Keskustelimme Selosen kanssa viime vuoden strategiapäivän ohjelmasta ja ongelmista, mitkä eivät liittyneet tutkimusongelmaani, joten analysoitavasta materiaalista pelkistin kyseisiin aiheisiin liittyneet kommentit kokonaan pois. Lisäksi jätin pois kommentit, mitkä liittyivät tämän vuoden strategiapäivän sosiaalisen ohjelman tapahtumakäsikirjoitukseen, sillä tutkimukseni liittyi pelkästään strategiapäivän päiväohjelman tapahtumakäsikirjoitukseen. Aineistosta alleviivasin kaikki kommentit ja maininnat, jotka viittasivat tämän vuoden strategiapäivän päiväohjelman tapahtumakäsikirjoitukseen, sen suunnitteluvaiheeseen tai työnjakoon Patrian ja tapahtumayrityksen välillä. Lisäksi alleviivasin Selosen omat mielipiteet tapahtumakäsikirjoituksen tärkeydestä sekä hänen antamansa esimerkit, joita voisin hyödyntää tutkimuksessani.

Samoin kuin Selosen haastattelussa jätin Taipaleen haastattelun analysoitavasta materiaalista pois maininnat sosiaalisen osuuden tapahtumakäsikirjoituksesta. Lisäksi Taipaleen kanssa kävimme läpi muita tapahtumajärjestämisen kohtia, esimerkiksi tekniikan ja teknikoiden valinta, mutta koska niillä aiheilla ei ollut suoraa linkkiä tutkimukseeni, redusoin ne pois materiaalista.

Myös Taipaleen kanssa olimme keskustelleet tapahtuman sosiaalisten osuuksien tapahtumakäsikirjoituksista. Redusoin kaikki kyseiseen aiheeseen liittyvät kommentit myös hänen haastattelustaan. Taipaleen kanssa keskustelimme myös tapahtumayrityksen alihankkijasta, joka hoiti Patrian strategiapäivän tekniikan. Jätin myös kaikki maininnat heistä pois, sillä heillä ei ollut suoranaista yhteyttä tutkimusongelmaani. Alleviivasin kaikki kommentit jotka liittyivät tapahtumakäsikirjoituksiin, niiden suunnitteluun, niiden tärkeyteen sekä niiden vaikutuksesta tapahtuman onnistumiseen.

Molemmissa haastatteluissa oli kolme teemaa, jotka toistuivat jatkuvasti, ja alleviivasin kaikkiin näihin teemoihin liittyvät virkkeet ja lauseet eri väreillä, riippuen teemasta. Käytin pelkistämisenvaiheessa lauseiden alleviivaamiseen sinistä, vihreää ja lilaa. Alleviivatuista lauseista pystyin laatimaan pelkistettyjä lauseita. Esimerkiksi lauseen ”kun tapahtumakäsikirjoitus on suunniteltu todella hyvin, eihän siinä sitten mitään, sitten vaan vetäisee sen

läpi.” (Selonen 11.4.2019) pelkistin ”Kun hyvin suunniteltu, kaikki sujuu hyvin.” Alla esimerkki pelkistämistäni lauseista.

Redusointi

Alkuperäisilmaukset	Pelkistetyt ilmaukset
”Kun tapahtumakäsikirjoitus on suunniteltu todella hyvin, eihän siinä sitten mitään, sitten vaan vetäisee sen läpi.”	Kun hyvin suunniteltu, kaikki sujuu hyvin
”Ja tauot ja muut haluttiin tehdä väljemmiksi, että ei tule kiireen tuntua.”	Väljä ohjelma ettei ole kiire
Ennen tapahtumaa puhujien briiffaus, sääntöjen läpikäyminen tärkeää	Puhujien kanssa asioiden läpikäyminen

Klusterointivaiheessa aloin tutkimaan tarkemmin alleviivattuja lauseita ja sanoja.

Redusointivaiheen alleviivaukset auttoivat huomattavasti klusterointivaiheen aloittamista, sillä minulla oli jo valmiiksi kolme kategoriaa valmiina. Nämä kategoriat oli redusointivaiheessa alleviivaamiani teemoja, jotka olivat: kommunikointi, ennakointi ja joustavuus.

Klusterointivaiheessa kirjasin ylös alleviivaamiani lauseita, ja aloin kirjoittamaan niitä ylös taulukkoon. Taulukosta pystyin muodostamaan alaluokkia, kuten ennakointi. Pelkistetyistä lauseista kuten ”Kun hyvin suunniteltu etukäteen, kaikki sujuu hyvin.” (Selone 11.4.2019) sai alaluokan ”Ennakointi”. Kyseisen vaiheen tarkoituksena on saada tutkittavasta aiheesta jo alustavia kuvauksia (Tuomi & Sarajärvi 2018, 124). Tuomi ja Sarajärvi (2018, 124 – 125) jatkoivat luokitteluaan vielä alaluokista yläluokkiin, mutta aineistoni ei tähän riittänyt, jolloin sain jo alaluokista muodostettua saman tason tiedot kuin mitä yläluokkiin olisi pitänyt saada. Alla esimerkki luomistani alaluokista.

Klusterointi

Pelkistetyt ilmaukset	Alaluokat
Kun hyvin suunniteltu etukäteen, kaikki sujuu hyvin	Ennakointi
Väljä ohjelma ettei ole kiire	Joustovara
Puhujien kanssa asioiden läpikäyminen	Kommunikointi

Viimeisenä vaiheena lähdin abstrahoimaan eli käsitteellistämään tuloksiani. Koska tapahtumakäsikirjoituksia käsitteleviä teorioita ei itsessään ole, joudun käsittelemään tuloksia tapahtumajärjestämiseen liittyvien teorioiden avulla, esimerkiksi tapahtuman onnistumiseen liittyviä teorioita. Tuomi ja Sarajärvi (2018, 126) mainitsivat, että koko analyysin eri vaiheiden ajan on pidettävä huolta, että aineistossa säilyy jatkuvasti polku alkuperäiseen tutkimustietoon. Vaikka tietoa lähdetään pilkkomaan pienempiin osiin, ja siitä lähdetään johtamaan uusia päätelmiä, on koko ajan oltava näkyvissä, mistä tieto on lähtöisin. Abstrahointivaiheessa lähdin tutkimaan edellisistä vaiheista jäljelle jääneitä tietoja ja alaluokkia, ja niiden perusteella tutkin, mikä niiden suhde on tapahtumakäsikirjoitukseen ja Patrian tapahtuman onnistumiseen. Tuomi ja Sarajärvi (2018, 125) neuvovat jatkamaan abstrahointivaiheen luokittelua niin pitkään kuin se vain on aineiston kannalta mahdollista. Klusterointivaiheessa luomistani alaluokista pystyi päätellä suoraan yhden yhteisen pääluokan, ilman aineiston jako enää uusiin luokkiin. Klusterointivaihetta pidetäänkin osana abstrahointivaihetta. Ennakointi, joustovara ja kommunikointi liittyvät kaikki vahvasti tapahtuman etukäteen suunnitteluun ja ongelmien etukäteen ratkaisemiseen.

Abstrahointi

Alaluokka	Pääluokka
Ennakointi	Etukäteen suunnittelu ja ongelmakohtien havaitseminen etukäteen
Joustovara	
Kommunikointi	

5.4 Analyysin ja havainnoinnin tulokset

Ennakointi, joustovarot ja kommunikointi olivat kolme teemaa, jotka toistuivat molemmissa haastatteluissa useammankin kerran. Kaikilla kolmella teemalla on hyvin paljon tekemistä tapahtuman suunnittelussa ja ongelmien ennakoinnissa. Puhujien kanssa sääntöjen läpikäymisellä ehkäistään ennen juontaja tai juontojen aikana mahdolliset ongelmakohdat, esimerkiksi jos juontajalla on tietty teemasana, jolla puhujat kutsutaan lavalle, heille kerrotaan tästä etukäteen. Väljällä ohjelmalla ehkäistään tapahtuman venyminen, josta voi aiheutua osallistujille ongelmia, esimerkiksi myöhästymisiä junista tai lennoilta tai tapahtumasta ennen aikaisesta lähteminen. Kunhan tapahtumakäsikirjoitus on suunniteltu mahdollisimman hyvin ja mahdollisimman yksityiskohtaisesti, on ongelmakohdat helppo huomata ajoissa, jo suunnitteluvaiheessa.

In order to conceptualize, organize, and deliver a successful meeting, exposition, event, or conventions, effective advanced planning is a crucial necessity, without which many complex issues will arise. The best event professionals are able to foresee issues in advance through the use of such planning, incorporating a wide variety of techniques to ensure that the success of their event is maximized. (Fenich 2015, 89).

Molemmissa haastatteluissa puhuttiin moneen kertaan tapahtumakäsikirjoituksen toimivan ongelmia ennaltaehkäisevänä työkaluna. Kun tapahtuman aikataulua lähdetään purkamaan mahdollisimman tarkalle aikataululle, on joukosta helpompi huomata mahdollisia ongelmakohtia, jolloin niihin on helppo joko varautua tai keksiä etukäteen ongelman ehkäisevä ratkaisu. Esimerkiksi kun esityksen kaikki puhujat kirjataan ylös, on tekniikan helppo varautua puhujien määrään ottamalla tarpeeksi mikrofoneja kaikille. Jos suunnitteluvaiheessa huomataan, että ohjelmasta tulee liian tiivis ja esimerkiksi tauoille ei ole kunnon aikaa, on suunnitteluvaiheessa vielä helppo lähteä karsimaan ohjelmaa.

You must select the most important elements, eliminate those that do not support the program or production, and condense the action and activity into a tight and effective presentation that delivers a cohesive narrative, the desired event experience. -- This is why it is so important to create the script early enough that you are able to make these decisions before presenters, performers, and others have been promised something that should not be included in the final production. (Silvers 2012, 225 – 226).

Kuten mainitsin luvussa 2.2, Silvers (2012, 48) antaa muutaman säännön tapahtumakäsikirjoituksen laatimiseen. Yksi näistä säännöistä liittyi heikkojen linkkien kontrolloimiseen. Tämä sääntö viittaa myös ongelmien ennaltaehkäisemiseen. Silversin (2012, 48) mukaan, kun heikot lenkit tunnistetaan tapahtumakäsikirjoitusta tehtäessä, huomataan mihin kohtiin on kiinnitettävä enemmän huomiota kuin muihin kohtiin.

Itse pääsin seuraamaan tapahtuman kulkua eri näkökulmasta kuin muut osallistujat. Olin auttamassa järjestelyissä, joten minulla oli tapahtumien seuraamista varten oma kopio tapahtumakäsikirjoituksesta. Pääsin minuutti tarkasta tapahtumakäsikirjoituksesta seuraamaan, kuinka hyvin tapahtuma todellisuudessa aikataulutusta noudatti. Tapahtuma eteni aikataulussa molempien päivien ajan. Tapahtuman työntekijöillä ei kahden päivän aikana ollut missään vaiheessa kiireen tuntua, tai ainakaan se ei ulospäin osallistujille tai minulle välittänyt. Tapahtuman aikana huomasin, että aikataulussa joustettiin paljon tapahtuman

aikana. Osa esityksistä venyi, kun taas osa ei vinyt kokonaan niille varattuja aikoja. Molemmissa tapauksissa aikataulussa pysyttiin sen joustavuuden avulla. Kun esitys venyi liian pitkäksi, pystyttiin sitä seurannutta taukoa lyhentämään. Kun toinen esitys ei vinyt kokonaan sille varattua aikaa, järjestettiin sen perään lyhyt kyselytuokio yleisön kanssa, jonka jälkeen siirryttiin tauolle aikataulun mukaan. Ensimmäisenä päivänä aikatauluun tuli heti muutoksia, illan ohjelmaan suunniteltu puhe täytyikin pitää jo päivän aikana. Mutta puhe saatiin mahdutettua aikatauluun lyhentämällä hieman seurannutta taukoa.

Varsinkin Taipale painotti haastattelussaan kommunikoinnin tärkeyttä. On tärkeää, että varsinkin työntekijät ovat perillä tapahtumista ja omista tehtävistään. Kuten jo mainitsin luvussa 2.2: "Everyone in the show needs to know." (Sivers 2012, 228). On yhtä tärkeää käydä asiat suullisesti tiimin kanssa läpi kuin jakaa heille tapahtumakäsikirjoitus. Jos tapahtumakäsikirjoituksessa on epäselvyyksiä, ne saadaan puitua heti läpi kasvotusten, ja kaikki voivat palata sen jälkeen omiin töihinsä. Jos asioita ei käydä läpi, voivat epäselvyydet työntekijöiden kesken vaikuttaa muun muassa tapahtuman sujuvuuteen. On myös tärkeää käydä asiat läpi sekä oman tapahtumatiiminsä kanssa kuin myös aliurakoitsijoiden kanssa. Taipale mainitsi haastattelunsa aikana heidän käyvän tapahtumakäsikirjoituksen aina läpi teknikoiden kanssa, ja jos teknoilla on siihen kommentoitavaa, asiat käydään läpi ennen tapahtuman alkua. Sivers painottaa paljon kommunikointia ja asioiden läpikäyntiä tiimin kanssa:

Once you have the script developed, review it with your production team to ensure that it is technically feasible. Review it with all the necessary performers and stakeholders to make certain it is understood and agreed to. Again, everyone in the show needs to know, from the production technicians and performers to the photographer, makeup artists, media personnel, and others." (Sivers 2012, 227).

Selonen mainitsi haastattelunsa aikana tapahtumakäsikirjoitukseen kirjoitettujen mahdollisimman tarkkojen vuorosanojen vähentäneen myös hänen ja hänen juontoparinsa jännitystä. Jos ennen juontoa alkoi tuntua hankalalta muistaa omia vuorosanojaan, pystyi ne tarkistamaan tapahtumakäsikirjoituksesta. Vaikka Selonen tarkensikin, että ei vuorosanoja tarvinnut sanasta sanaan lukea tapahtumakäsikirjoituksesta, vähensi se siltikin jännitystä tilanteessa.

Molemmista haastatteluista sai vahvan käsityksen, että tapahtumakäsikirjoitus oli tärkeä osa tapahtuman suunnittelua. Se tuki tapahtuman suunnittelua ja loi selvän pohjan tapah-

tumalle, mistä johtui, että tapahtuma sujui mutkattomasti ja hyvin sujuvasti. Selonen mainitsi haastattelunsa aikana, että koska tapahtumakäsikirjoitus oli tehty erittäin tarkaksi, tapahtuma sujui hänen kohdallaan erittäin rauhallisissa merkeissä. ”Tämä vaan menee niin nätisti.” (Selonen 11.4.2019). Kun tapahtuman järjestäjillä on tapahtumasta ja sen etenemisestä hyvä olo, välittyy tapahtumasta helpommin positiivinen kuva myös osallistujille. Aineistolähtöisen sisällönanalyysin avulla saamani tulokset tukevat sitä, että tapahtumakäsikirjoituksella olisi hyvin merkittävä rooli tapahtuman mahdollisten ongelmien ennakointiin.

6 Pohdinta

Ensimmäinen tutkimuskysymykseni oli: mitä kaikkea tapahtumakäsikirjoituksessa on otettu huomioon, ja vaihtoehtoisesti mitä kaikkea oli jätetty pois. Tähän kysymykseen sain vastauksen jo heti kättelyssä, kun avasin eteeni annetun tapahtumakäsikirjoituksen. Mitään ei oltu jätetty pois. Kaikki mahdollinen, mitä tapahtui ennen tapahtumaa, sen aikana ja sen jälkeen, oli kirjattu ylös tapahtumakäsikirjoitukseen. Jokainen yksityiskohta oli kirjattuna ylös. Tapahtumakäsikirjoitukseen oli kirjattu ylös muun muassa, milloin ensimmäiset työntekijät saapuisivat paikalle ensimmäisenä päivänä, milloin juontajat lähtivät astumaan lavalle, milloin jokaisen puhujan mikin testaus ja sen päälle pukeminen oli, sekä miten tapahtuma lopetetaan.

Kuten Selosen haastattelusta kävi ilmi asioiden mahdollisimman tarkka ylös kirjaaminen tapahtumakäsikirjoitukseen toimii erittäin hyvänä ennakointina tapahtumajärjestämisessä. Esimerkissään Selonen kertoi, että juontajien vuorosanat oli sanasta sanaan kirjoitettu ylös tapahtumakäsikirjoitukseen. Jos esimerkiksi Selonen olisi sairastunut strategiapäivän aamuna, eikä olisi kyennyt saapumaan paikalle juontamaan tapahtumaa, olisi kuka vain voinut nousta lavalle hänen tilalleen vuorosanat kädessä.

Tapahtumakäsikirjoituksen vaikutusta tapahtuman onnistumiseen oli lähdettävä tutkimaan ensin sen perusteella, mikä Patrian tapahtuman tavoite oli. Patrian strategiapäivissä on tapahtumaan kutsuille työntekijöille sekä esimiehille esimerkiksi esitelty Patrian uutta strategiaa ja kerrottu uusien tytäryhtiöiden toiminnasta ja heidän strategioistaan. Tapahtumassa eri liiketoimintayksiköiden työntekijät kohtaavat toisena ja pääsevät keskenään verkostoitumaan. Näiden esimerkkien perusteella voimme päätellä, että hyvin mahdollinen tavoite Patrian tapahtumalle olisi muutostavoite. Kuten kohdassa 2.1 mainitsin, tapahtuman muutostavoitteita ovat uuden oppiminen, uusien ideoiden saaminen, käsityksen tai asenteen muuttaminen, uusiin henkilöihin tutustuminen, uuden taidon tai käytännön omaksuminen tai suhteen syventäminen. Hyvin tehty tapahtumakäsikirjoitus auttaa tapahtumaa saavuttamaan sen tavoitteet. Kun ongelmakohtiin on varauduttu etukäteen, aikataulut on suunniteltu tarpeeksi väljäksi ja kaikilla tapahtuman työntekijöillä ja järjestäjillä on selvästi tiedossa, missä heidän on oltava ja milloin ja tekemässä mitä, etenee tapahtuma saumattomasti ja osallistujat pystyvät keskittymään esimerkiksi uusien henkilöiden tapaanmiseen, mikä Patrian strategiapäivän aikana oli yksi tapahtuman tavoitteista. Patrian strategiapäivää on heti alusta asti lähdetty järjestämään sen perusteella, että mitä tapahtumalta halutaan. Heti alussa alkaen on pohdittu, miksi tapahtuma järjestetään. Tämä asettaa tapahtumalle heti selvät tavoitteet. Kuten luvussa 2.1 kerroin Dowsonin ja Bassetin

(2012, 110) maininneen ”But more than anything, know what you are going to do, and why, before you do it.” Nämä seikat olivat heti alussa tiedossa, jolloin koko tapahtuma pystytettiin rakentamaan tavoitteiden ympärille. Kun tavoitteet on hyvin toteutettavissa strategiapäivän aikana, tapahtuma onnistuu hyvin.

Yksi viittaus Patrian tapahtuman onnistumiseen oli palautteiden vähyys. Heti tapahtuman jälkeen kaikille osallistujille lähetettiin linkki palautekyselyyn. Osassa kysymyksissä annettiin palaute arvoasteikolla 1– 5, osassa osallistujat saivat antaa suoraa palautetta. Haastattelussaan Selonen mainitsi: ”Aika vähän loppujen lopuksi tuli vastauksia. Jos jokin olisi mennyt pahasti pieleen, niin siellä olisi ollut varmasti paljon enemmän vastauksia. Suomalaiset ovat vähän tällaisia, emme vastaa silloin kun olemme tyytyväisiä johonkin.” On yleisempää, että tapahtumasta annetaan negatiivista kuin positiivista palautetta. Voimme olettaa, että jos tapahtumassa olisi jokin mennyt pieleen, siitä olisi tullut osallistujilta enemmän palautetta. Mutta koska vastausten määrä jäi tänä vuonna vähäiseksi, voimme olettaa osallistujien olevan tyytyväisiä tapahtuman kulkuun.

Keräämästäni empiirisestä tiedosta päätellen tapahtumakäsikirjoituksen yksi tärkeimmistä tehtävistä tapahtuman tahdittamisen lisäksi on toimia tarkistuslistana. Tapahtumakäsikirjoituksen avulla on mahdollista ennakoida ja havainnoida mahdollisia ongelmakohtia. Kun ongelmakohdat ovat järjestäjillä tiedossa, on niitä mahdollista lähteä ratkaisemaan etukäteen. Esimerkiksi jos tapahtumakäsikirjoitusta tehtäessä huomataan, että puhujan esityksen aikana näytetään yleisölle video, järjestäjät voivat pyytää esityksen hyvissä ajoin ennen tapahtumaa. Jos ajoissa huomataan esityksen videossa ongelma, ehditään se vielä hyvissä ajoin korjata. Jos tätä ei mainita tapahtumakäsikirjoituksessa, ja järjestäjät tai tekniikka eivät ole tietoisia esityksen videosta kuin vasta juuri ennen esityksen alkua ja huomataan tässä vaiheessa, että video on viallinen, on asiaa hyvin hankala lähteä viime tiipassa korjaamaan. Samoin tapahtumakäsikirjoituksessa on hyvä ottaa huomioon esimerkiksi puheiden mahdollinen venyminen, jolloin tämä on helppo ennakoida etukäteen asettamalla tauot astetta pidemmiksi. Tällöin tauoista voidaan supistaa puheiden venyessä, ja tapahtuman aikataulu ei viivästy. Samoin puheisiin voidaan varata liikaa aikaa, ja ylimääräinen aika käyttää yleisön kanssa keskusteluun. Näin ehkäistään aikataulun venyminen. Kuten Taipale haastattelunsa aikana mainitsi, kun tapahtumakäsikirjoitukseen kirjoitetaan mahdollisimman tarkkaan kaikki esitykset, puhujat ja tapahtumat, hahmotetaan tätä kautta mahdolliset ongelmakohdat ja voidaan siirtyä miettimään niiden ratkaisuja.

Keräämieni tietojen sekä omien havaintojeni mukaan Patrian strategiapäivä oli onnistunut tapahtuma, jonka toteutumista tapahtumakäsikirjoitus tuki suuresti. Tapahtumakäsikirjoituksen ja varsinkin sen suunnittelun voi hyvin tiivistää yhteen lauseeseen: "Fail to prepare, prepare to fail." (Fenich 2015, 89).

6.1 Arviointi

Tutkimuksen validiteetilla mitataan sitä, onko tutkimuksessa tutkittu sitä mitä on luvattu. Mielestäni tutkimukseni validiteetti on hyvä. Empiirinen tieto, jonka perusteella tutkimukseni lopputulokset on saatu, on kerätty alan ammattilaisilta. Kummallakin haastattelemalani ammattilaisella on monen vuoden kokemus omista työtehtävistään, sekä molemmat ovat olleet monena vuotena tekemisissä tapahtumakäsikirjoitusten kanssa. Valitsemani tutkimusmenetelmät tukivat tutkimukseni tulosten saantia sekä itse tutkimusta hyvin. Oma osallistumiseni tapahtumaan (havainnointi) antoi minulle hyvät mahdollisuudet seurata tapahtumakäsikirjoituksen toteutumista omin silmin reaaliaikaan. Kuten jo edellisessä kappaleessa mainitsin, haastateltavani ovat oman alansa ammattilaisia, joilla on kokemusta tapahtuma-alasta. Näin ollen minulla on hyvä luottamus heidän sanoihinsa. Sekä Selonen että Taipale osasivat kertoa konkreettisia esimerkkejä tapahtumakäsikirjoituksen hyödyistä sekä sen tärkeydestä. Tutkimukseni tarkoitus oli selvittää, tukeeko tapahtumakäsikirjoitus tapahtuman onnistumista, ja jos asian näin ollessa, kuinka se tapahtuman onnistumista tukee. Tutkimusmenetelmäni olivat tässä suhteessa valideja, sillä niiden avulla sain vastaukset tutkimusongelmiini. Teoria sekä tutkimukseni tulokset myös tukevat vahvasti toisiaan, mikä lisää tutkimukseni uskottavuutta.

Tutkimuksen reabiliteetillä mitataan esimerkiksi tutkimuksen uusittavuutta. Jos tutkimus toistettaisiin, saataisiinko siitä samat tulokset kuin tekemästäni tutkimuksesta? Olen kuvannut hyvin koko tutkimusprosessini, joten niiden perusteelta tutkimukseni voitaisiin toistaa samalla tavalla. Mielestäni, jos tutkimukseni toistettaisiin, saataisiin sitä hyvin todennäköisesti samankaltaiset tulokset kuin nytkin.

Opinnäytetyöni syvensi kovasti omaa tietämystäni sekä tapahtuma-alasta että varsinkin tapahtumakäsikirjoituksista. Kuten jo mainitsinkin, tapahtumakäsikirjoituksista ei löydy kovinkaan paljoa teoriaa, mikä lisäsi huomattavasti omaa tiedonjanoani. Erikoistun Haaga-Heliassa kokous- ja tapahtumajärjestämiseen, joten opinnäytetyön tekeminen on tukenut pääaineopintojani. Lisäksi opinnäytetyön kautta olen syventänyt tietämystäni tapahtuma-alasta muun muassa kirjallisuuden avulla, mitä emme Haaga-Heliassa ole käsitelleet.

En ole aikaisemmin tehnyt tutkimustyötä, joten laadullisen tutkimuksen tekeminen oli minulle täysin uusi asia. Tutkimus eteni suurimmaksi osaksi aikataulussa, tätä tuki etukäteen tehty tarkka suunnitelma. Opinnäytetyöni aihe oli minulle todella mielenkiintoinen, mikä tuki vahvasti tutkimuksen onnistumista, sillä minulla oli koko ajan vahva motivaatio tutkimusta kohtaan. Tutkimuksestani oli minulle hyötyä, sillä olen sen avulla päässyt syventämään omaa osaamistani. Lisäksi uskon, että tutkimuksestani on hyötyä myös toimeksiantajalle, Patrialla, sillä strategiakokous on heillä vuosittain toistuvat kokous, ja tutkimuksestani voi olla jatkossa apua kyseisen tapahtuman järjestämisessä.

Lähteet

Aarrejärvi, L. 2003. Kokoukset ja kongressit – järjestäjän käsikirja. Edita. Helsinki.

Catani, J. 2017. Onnistunut yritystapahtuma – Järjestäjän käsikirja. Alma Talent Pro. Helsinki.

Dowson, R. & Basset D. 2015. Event Planning and Management. Kogan Page Limited. United States.

Richards, G., Marques L. & Mein, K. 2015. Event Design – Social perspectives and practices. Routledge. New York. United States of America.

Fenich, G. 2015. Planning and Management of Meetings, Expositions, Events, and Conventions. Pearson Inc. United States of America.

Kananen, J. 2017. Laadullinen tutkimus Pro Graduna ja opinnäytetyönä. Tekijät & Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Jyväskylä.

Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti R. 2009. Kehittämistyön menetelmät – Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. WSOYpro Oy. Helsinki.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvantiMOTV – Menetelmäopetuksen tietovaranto. Litterointi. Luettavissa: https://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_2_1.html. Luettu: 08.6.2019.

Selonen B. 11.4.2019. Viestintäpäällikkö. Haastattelu. Helsinki

Silvers, J. 2012. Professional Event Coordination. John Wiley & Sons, Inc. New Jersey. United States of America.

Taipale, A. 20.2.2019. Haastattelu. Helsinki.

Tietoarkisto. 2017 – Kvalitatiivisen datatiedoston käsittely. Litterointi. Luettavissa: <https://www.fsd.uta.fi/aineistonhallinta/fi/kvalitatiivisen-datan-kasittely.html>. Luettu: 27.9.2019.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Tammi. Helsinki.

Valle, R. 2018. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1 – Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalla tutkijalla. 5. uudistettu painos. Ps-kustannus. Keuruu.

Vallo, H. & Häyrynen E. 2016. Tapahtuma on tilaisuus, tapahtumamarkkinointi ja tapahtuman järjestäminen. Tietosanoma Oy, Helsinki.

Patria. Tietoa Patriasta. Luettavissa: <https://www.patria.fi/fi/patria>. Luettu: 01.4.2019.

Hiidenmaa, J. 2016. Evento. Älä selitä! Luettavissa: <https://eventolehti.fi/artikkelit/-ala-selita/>. Luettu: 09.9.2019.

Liitteet

Liite 1: Aineistolähtöisen sisällönanalyysin kaaviot kokonaisuudessaan

Redusointi

Alkuperäisilmaukset	Pelkistetyt ilmaukset
Työntekijöiden välinen kommunikointi on tärkeää	Kommunikointi tärkeää
Ennen tapahtumaa puhujien briiffaus, sääntöjen läpikäyminen tärkeää	Puhujien kanssa asioiden läpikäyminen
"Stagemanager istui siinä välissä ja sanoi aina sitten jotain"	Stagemanageri kommentoi
Sisäiset puhujat auttavat tapahtuman joustoon, aikataulua ei aikaisteta puhujien kanalta	Tapahtuman jouston takia aikataulusta ei aikaisteta
"Ja tauot ja muut haluttiin tehdä väljemiksi, että ei tule kiireen tuntua."	Väljä ohjelma ettei ole kiire
"Jos jostain ei riitä juttua, niin se ei haittaa, sitten on vaan vaikka pidempi juttu, tai tauko siinä, tai jos esitys on lyhyempi niin sitten keksitään itse siinä kysymyksiä"	Aikataulussa joustovaraa, voidaan pidentää tai supistaa ohjelmaa
"Kun tapahtumakäsikirjoitus on suunniteltu todella hyvin, eihän siinä sitten mitään, sitten vaan vetäisee sen läpi."	Kun hyvin suunniteltu, kaikki sujuu hyvin
"Se toimii samalla chekkauslistana"	Asioiden tarkistus etukäteen
"Jos sattuisikin sillä lailla, että joku yllättäen sairastuu, siitä olisi ollut tosi helppo repäistä ja tulla mukaan"	Failsafe, otettu huomioon mahdollinen ongelma
Tilanteiden ennakointi tapahtumakäsikirjoituksen perusteella	Ennakointi

Klusterointi

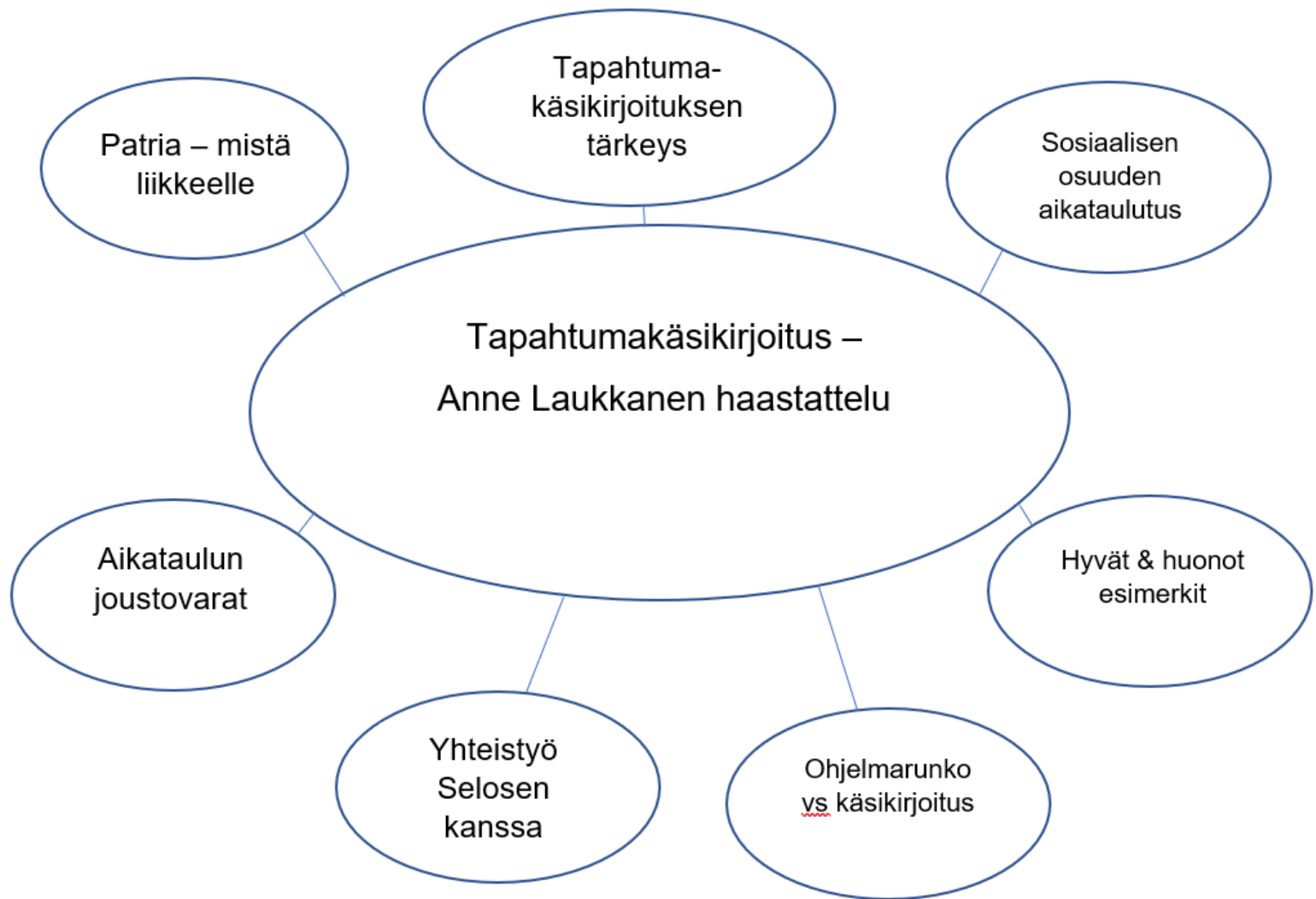
Pelkistetyt ilmaukset	Alaluokat
Kommunikointi tärkeää	Kommunikointi
Puhujien kanssa asioiden läpikäyminen	Kommunikointi
Stagemanageri kommentoi	Kommunikointi
Tapahtuman jouston takia aikataulusta ei aikaisteta	Joustovara
Väljä ohjelma ettei ole kiire	Joustovara
Aikataulussa joustovaraa, voidaan pidentää tai spistaa ohjelmaa	Joustovara
Kun hyvin suunniteltu, kaikki sujuu hyvin	Ennakointi
Asioiden tarkistus etukäteen	Ennakointi
Failsafe, otettu huomioon mahdollinen ongelma	Ennakointi
Ennakointi	Ennakointi

Abstrahointi

Alaluokat	Yläluokka
Kommunikointi	Etukäteen suunnittelu
Joustovara	Etukäteen suunnittelu
Ennakointi	Etukäteen suunnittelu

Liite 2.

Kuva 1. Haastatteluaiheet – Anne Taipale



Kuva 2. Haastatteluaiheet – Birgitta Selonen

